

Pöytäkirja Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p:n XXXVI puoluekokouksesta, joka pidettiin Helsingissä, Helsingin Työväentalossa 3.-6.6.1993 alkaen ensin mainittuna päivänä klo 14.00.

Puheenjohtajina kokouksessa toimivat Antero Kekkonen, Kaarina Suonio, Teuvo Kinnunen, Jukka Mikkola, Sini-Pirkko Silvan, Matti Lukkarinen ja Pekka Morri sekä sihteereinä Matti Kouri, Liisa Mattila, Ari Kekkinen, Seppo Nordström, Voitto Lyytikäinen ja Reijo Jeskanen.

Puoluekokouksessa oli edustettuina 343 edustajaa.

ENSIMMÄINEN KOKOUPÄIVÄ

3. KESÄKUUTA 1993 KELLO 14.00

Työväentalon näyttämö oli puoluekokousta varten koristettu Suomen ja puolueen lipuilla. Taustalla olevalle valkokankaalle oli heijastettu suurikokoinen punainen ruusu.

Helsingin Työväenyhdistyksen Puhallinorkesteri soitti avausmusiikkia.

1.

KOKOUKSEN AVAUS

Helsingin Työväenyhdistyksen Puhallinorkesterin seitsikon säestyksellä laulettiin kokouksen aluksi Kansainvälinen. Tämän jälkeen Ulf Sundqvist siirtyi puhujakorokkeelle ja avasi puoluekokouksen seuraavin sanoin:

Sundqvist, Ulf: Arvoisat kutsuvieraat, hyvät puoluekokousedustajat, arvoisat julkisen sanan edustajat, hyvät puoluetoverit.

Arade inbjudna gäster, bästa partikongressdelegater, partikamrater.

Dear invited guests to our partycongress.

Kulunut puoluekokouskausi on ollut maailman mullistusten, maanosamme muutosten, maamme masennuksen ja puolueemme sekä pettymysten että pusertamisen aikaa.

Maailman ja Euroopan muutokset ovat olleet historiallisia. Olemme siirtyneet uuteen aikakauteen. Vanhat asetelmat ja voimat ovat murtuneet, uudet ovat vasta syntymässä.

Suomi on vaipunut syvään lamaan, ja poliittinen asetelma on täysin epätydyttävä. Kansalaiset ovat joutuneet kärsimään kohtuuttomasti meneillään olevasta porvarillisen hallituskauden kokeilusta.

Sosialidemokraattinen puolue on hävinnyt eduskuntavaaleissa ja kuitannut tappiot korkojen kera kunnallisvaaleissa.

SDP:n johtaminen on ollut tuulista puuhaa. Puolueemme historiassakin harvinaisessa ylimääräisessä puoluekokouksessa vaihdettiin puolueen johto. Tässä kokouksessa edustajilla on sama haastava tehtävä.

Tasavallan presidentin vaaleihin vuonna 1994 valmistaudumme innolla. Tämä puoluekokous asettaa puolueemme presidenttiehdokkaan tavoitteena voitto tulevissa vaaleissa.

Näistä asioista - ja paljon muistakin - tullaan keskustelemaan ja tekemään päätöksiä täällä Helsingin perinteikkäällä työväentalolla. Meillä on edessämme muutama jännittävä päivä.

Ennen kuin siirrymme eteenpäin kokoustyöskentelyssä, on velvollisuutemme osoittaa kunniaa niille sosialidemokraattisen liikkeen veteraaneille ja uskollisille puurtajille, jotka ovat poistuneet joukostamme kuluneen puoluekokouskauden aikana.

Heitä kaikkia on mahdoton täällä mainita. Muutamat nimet edustavat tätä laajaa joukkoa:

kunniajäsenet Margit Eskman, Anni Flinck, Eino Honkanen, Yrjö Ihari, Paavo Ilo, Valo Kilpiö, Visa Kivi, Matti Lepistö, Olavi Lindblom, Oskari Logren, Niilo Orava, Arvi Pekkanen, Martti Rusola, Valdemar Sandelin ja Kaarlo Tamminen,

puoluetoimikunnan varajäsen, piirin puheenjohtaja Reino Tuomi, puolue-neuvoston jäsenet Raija Leponiemi ja Reino Korpioja,

piiritoimikunnan jäsenet Jouko Viitanen, Anja Nurminen ja Birger Käcklund

entiset kansanedustajat Arvo Ahonen ja Mikko Hult,

puolueen entiset työntekijät Tauno Kallio ja Eskil Höglund sekä KTV:n puheenjohtaja Pekka Salonen

Kunnioittakaamme hetken hiljaisuudella joukostamme poistuneiden tovereiden muistoa.

Hyvät toverit! "Voimistuva tunne siitä, että lähestymme - emme yksistään tämän vuosisadan ja vuosituhannen loppua, vaan myös - yhden aikakauden loppua, ei ole pelkkää lukumystiikkaa. Ainakin eräs utopia näyttää tulleen matkansa päähän. Ekspansiivisen hyvinvointivaltion kausi ja sen myötä suuri utopia on päättynyt".

Näin sanoo Keijo Rahkonen viime vuonna ilmestyneessä Sosiaalipolitiikka 2017 -teoksessa. Rahkonen jatkaa, että hyvinvointivaltion kasvu on törmännyt rajoihinsa. Vaikka sille ei ole asetettu ehdotonta kattoa, sen rajat ovat samat kuin muunkin kasvun rajat. Paluuta vanhaan ei ehkä ole talouden mahdollisesti elpymiskään. Väinä pakottaa Rahkonen mielestä meidät sosiaalipoliittiseen arvojen uudelleenarviointiin.

Samassa teoksessa Jukka Pekkarinen esittää arvion, että vaikeat taloudelliset ajat jatkuvat pitkään, ja hyvinvointivaltio voi joutua paniikkijarrutukseen - "juustohöylän vaihtumiseen giljotiiniksi". Vaihtoehto tälle olisi tarkoin harjittu ja hallittu uudelleenjärjestely.

Pekkarisen mukaan edellinen vaihtoehto on sitä todennäköisempi, mitä suuremmaksi sosiaalipolitiikan ja "kovan" talouspolitiikan välinen kuilu ehtii revetä. Hän viittaa myös siihen, että repeämisen riski on sitä suurempi, mitä keskeneräisempi hyvinvointivaltiota koskeva tutkimus siinä vaiheessa on.

Suomen suuret ongelmat on tietenkin nähtävä syvän kansainvälisen murroksen muodostamaa taustaa vasten. Maamme on entistä riippuvampi globaalikehityksestä. Olemme jo Euroopassa, ja työlästä olisi pyrkiä sieltä pois.

Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan toteuttaminen Suomessa ei ollut koskaan itsestäänselvyys, eikä se tapahtunut ilman ideologista ja poliittista visiota. Perustana oli käsitys "solidaristisesta sosiaalipolitiikasta". Toteuttajina oli Suomessa, kuten muuallakin, ensisijaisesti sosialidemokraattinen liike ja ammatilliset järjestöt.

Pitkään jatkunut talouskasvu luonnollisesti edesauttoi tavoitteiden toteuttamista. Suomen kasvunopeutta edisti länsimarkkinoiden avautumisen ohella vahva idänkauppanne panos.

Hidastuva talouskasvu, uudet rakenteelliset ongelmat, kasvava työttömyys ja alijäämien kasautuminen nostivat uusoikeistolaiset ajatukset valtaan. Näitä oppeja on nyt kokeiltu eri puolilla markkinatalousmaailmaa. Tulokset ovat olleet kehnonlaiset.

Monissa maissa on palattu takaisin kohti solidaarisempaa politiikkaa. Myöhäsyntyisessä Suomessa uusoikeistolainen kokeiluvaihe on vielä meneillään.

Tämä kokeilu maksaa Suomen kansalle ja kansantaloudelle paljon. Työttömyys on noussut Suomessa Länsi-Euroopan huipputasolle, velkaantumisaste on räjähtänyt korkeuksiin ja valtiontalouden alijäämä uhkaa hyvinvointiyhteiskunnan perusteita. Pahinta tässä porvarillisen politiikan laboratoriokokeessa on se, että on siirrytty yhden totuuden tielle. Todellisuuden ollessa täynnä avoimia kysymyksiä, valtaa pitävät julistavat "ainoan vaihtoehdon" politiikkaa kansainvälisistä varoittavista esimerkeistä, tutkijoiden käsityksistä ja opposition vastaväitteistä huolimatta.

Lohdullista taas on se, että kansan selvä enemmistö on oivaltanut tämän yksisilmäisen politiikan haitat. Suomen nykyhallitus lienee epäsuosituimpia aikoihin. Viime syksyn kunnallisvaalitulos edusti jo tavanomaista suurempia siirtymiä Suomen puoluekentässä. Sen jälkeiset mielipidemittaukset ovat nostaneet Sosialidemokraattisen puolueen kannatuksen pohjoismaiselle tasolle.

Kansalaiset kaipaavat solidaarista ja työtä kunnioittavaa politiikkaa. He luottavat sosialidemokraatteihin turvallisenä vaihtoehtona, mutta myös muutosvoimana.

Aikakautemme suureen murrokseen liittyy paljon dramaattisia piirteitä. Kylmä sota päättyi kommunismin suureen romahdukseen. Pari vuotta sitten suuri optimismi vallitsi vielä laajalti kansainvälisessä yhteisössä. Tänään tiedämme paremmin.

Omassa maanosassamme käydään koko maailmaa järkyttävää, entisen Jugoslavian kansojen välistä sotaa. Muukalaisviha valtaa alaa. Kommunismin jälkien siivous on tuskien taival, sekä entisen Neuvostoliiton alaisissa maissa että Itä-Euroopassa laajemmin.

Sosiaalisten ongelmien ja ennen kaikkea järkyttävien elinympäristön uhkien lieventäminen vaatii laajaa kansainvälistä panostusta. Globaaliongelmät - väestönkasvu, energia, ravinto ja ympäristö - ovat tulleet jäädäkseen poliittiselle agendalle. Emme pääse pakoon näitä uhkatekijöitä. Ne ovat Suomessakin ajankohtaisempia kuin koskaan aikaisemmin.

Amerikkalainen historioitsija Paul Kennedy sanoo uudessa kirjassaan "Preparing for the Twentieth Century" (Varautuminen uuteen vuosisataan), että teknologiset haasteet, muuttoliikkeet, maatalouden tulevaisuus, ympäristöuhot ja väestöasiat askarruttavat entistä enemmän ihmisten mieliä ympäri maailmaa.

"Kadun mies ja nainen tiedostavat maailmansa muutokset ja he ovat huolissaan. Ennen kaikkea nykyisten ja tulevien muutosten aiheuttama epävarmuus heijastaa sitä laajaa poliittisiin johtajiin kohdistuvaa tyytymättömyyttä, joka esiintyy kehittyneissä teollisuusmaissa, olemassa olevissa tai vastikään hajonneissa marxilaisissa yhteiskunnissa, suuressa osassa Latinalaista Amerikkaa ja Afrikkaa, Aasian jäättiläisvaltioissa Kiinassa ja Japanissa tai islamilaisessa maailmassa, missä tyytymätön nuoriso hakeutuu fundamentalismiin", Kennedy sanoo.

Hän korostaa, että kaikkiin näihin kysymyksiin vaaditaan niin vanhoissa kuin uusissakin demokratioissa poliittisia vastauksia. Mutta nämä vastaukset ovat valittavan usein taantumuksellisia.

Protektionismi, siirtolaisvastaisuus, uuden teknologian suojatoimenpiteet ja tarve löytää uusia vastustajia kylmän sodan aikaisten vihollisten tilalle ovat tämän päivän reaktioita.

Paul Kennedy korostaa, että yhteiskunnan, joka pyrkii varautumaan seuraavan vuosisadan haasteisiin, on maksettava siitä hintansa. Kansallista tietoutta ja perusrakennetta on vahvistettava, vanhoja etuoikeuksia on asetettava kyseenalaisiksi, vanhoja tapoja on muutettava, ja poliittisia instituutiota on kehitettävä.

Mutta tämä edellyttää hänen mukaansa pitkän tähtäyksen visiota tilanteessa, missä useimmat poliitikot - sekä rikkaissa että köyhissä maissa - tuskin pystyvät edes hahmottamaan lyhyen tähtäyksen ongelmia.

"Samalla kun muutoksen tarve tunnustetaan, esiintyy laajoja ja vahvoja äänestäjäjoukkoja, joiden ainoa intressi on pitää asiat entisellään, jäädyttää tilanne mieluummin kuin vastata haasteisiin".

Kirjoittaja toteaa tilanteen muodostuvan vielä vaikeammaksi sen johdosta, että monet ongelmat aiheuttavat suuria ristiriitoja myös tutkijoiden kesken. Kaikesta tästä huolimatta on nyt jo korkea aika varautua niihin kysymyksiin, jotka saattavat vaikuttaa tuonpuoleisilta, mutta joiden vaikutus näkyy jo jokapäiväisessä elämässämme.

Olen viipynyt näin kauan historioitsija Kennedyn käsityksissä siksi, että poliittisen päätöksenteon kritiikki on mielestäni oikeaan osunut, ja siksi, että meidän suomalaisina sosialidemokraatteina ja kansainvälisen liikkeen jäseninä on otettava erityisen vakavasti edellä mainitut haasteet.

Kotimaamme kriisin selvittäminen, Suomen kansainvälisen aseman varmistaminen ja oma varautumisemme tuleviin suuriin muutoksiin edellyttävät puolueilta ja niiden johtohenkilöiltä kanttia tunnustaa ongelmat, paneutua niiden ratkaisumalleihin myös ulkopuolisen asiantuntemuksen ja tutkimustulosten avulla sekä rohkeutta kulkea vastavirtaan tarpeen mukaan.

Siitä huolimatta, että sosialidemokratiassa pitää olla "eetosta ja paatosta", kuten Heikki Paloheimo asian ilmaisi Turun Päivälehdessä, uskon sosialidemokratian olevan vahvimmillaan juuri rationaalisen, järkipäisen, politiikan puolustajana.

Uskon meidän parhaiten voivan vastata iänikaiseen puoluekritiikkiin lisäämällä erittelevää otettamme ja luottamalla tieteeseen, tutkimukseen ja asiantuntemukseen. Kun meillä ei ole sitä riittävästi omasta takaa, on aiheellista entistä laajemmin seurata sekä kansainvälistä että kotimaista keskustelua ja osallistua siihen itse.

Suomessa on kuitenkin viime vuosina ollut vaikea keskustella mistään. "Totuudenpuhujia" on maan täydeltä. Jälkiviisaus on siunattu hyve. "Totuutta" vahvistetaan omilla sitaateilla. Uutisvälineet ovat ottaneet ylituomarin osan.

Lopputuloksena absurdi näytelmä, jossa kaikki puhuvat toistensa ohi.

Traagisin esimerkki tästä on käyty elvytyskeskustelu. Kun sosialidemokraatit esittivät elvytystä, se leimattiin heti "velkaelvytykseksi", johon ei ollut varaa. Kun tutkijat esittivät samaa, se leimattiin teoreetikkojen höpötykseksi.

"Ainoan vaihtoehdon" politiikka on ollut himovelkaantumisen politiikkaa. Työttömyyskustannukset ja kapeneva tulopohja ovat raunioittamassa julkisen taloutemme. Rahoituskriisin lasku on yhä kasvussa. Kun nykyhallitus vielä jatkaa perusteetonta tukiaispolitiikkaansa, katastrofin ainekset ovat olemassa.

Tämä "ainoan totuuden" linja on jakamassa Suomen kahtia. Vientisektorit alkavat joten kuten vetää, kotimarkkinat taantuvat yhä. Vielä työssä olevat pystyvät joten kuten hoitamaan asiansa, pitkäaikaistyöttömät ja kokonaan vaille työtä jäävät nuoret työnnetään yhteiskunnan ulkopuolelle. Tuloerot kasvavat ja alueelliset erot korostuvat tällä menolla.

Ja tämä kaikki tapahtuu paljolti siksi, että "ambitsioonitauti" on iskenyt vallanpitäjiin. Enemmistöparlamentarismista on tullut itsetarkoitus, politiikasta on tullut arvovaltapeliä, peruutusvaiheessa olevat hallituspuolueet harjoittavat poltetun maan taktiikkaa.

Hyvät toverit! Nyt olisi aiheellista vakavassa mielessä ryhtyä hakemaan tietä ulos tästä tilanteesta. Nyt olisi löydettävä kansallinen linja, jolla varmistetaan Suomen mahdollisuudet hoitaa omat asiansa ilman holhousa, varmistetaan mahdollisuudet osallistua täyspainoisesti Pohjois-Euroopan vahvistamiseen kiinnostavana, lupaavana ja sosiaalisesti edistyksellisenä alueena kansainvälisessä vertailussa.

Nyt olisi löydettävä linja, jolla varmistetaan osallistumisemme Euroopan taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen parantamiseen, ja linja, jolla tämä maanosa vastaa globaalista solidaarisuutta edellyttävään haasteeseen.

Mistä sellainen linja löytyisi?

Se löytyy faktoista, tiedoista, muiden maiden kokemuksista ja esimerkeistä.

Mitä sellainen linja olisi?

Se on työllisyyden linja, jolla kaikin tavoin pyritään luomaan uusia työpaikkoja nuorille - linja, jolla estetään naisten työntäminen ulos työmarkkinoilta ja jolla vältetään sietämättömän työttömyyden aiheuttamia sosiaalisia vaurioita sekä yhteiskunnan kasvavia rahoitusongelmia.

Kuka työllistäisi?

Sen tekee yritystoiminta, jota tarvitaan runsaasti lisää nykyisen konkurssipolitiikan sijasta, mutta myös julkinen sektori, jonka silmitön alasajaminen luo vain lisää ongelmia. Sekä yksityistä että julkista investointitoimintaa on nyt lisättävä, ja samalla sovittava sellaisista finanssipolitiikan raameista, millä julkisen talouden tasapaino saavutetaan tämän vuosikymmenen loppupuolella.

Mihin pitää vielä investoida?

Meidän on investoitava koulutukseen, tutkimukseen, teknologiaan ja innovaatioihin, mutta myös infrastruktuuriin, energiaan, ympäristöön ja asuntoihin. Harhakäsitys siitä, että Suomi on valmiiksi rakennettu, on torjuttava. Kuvitelma siitä, että investoinnit ovat ristiriidassa esim. ympäristöarvojen kanssa, on kaadettava. Ympäristö rappeutuu sitä nopeammin, mitä vähemmän kyetään investoimaan uuteen.

Mikä on sosialidemokratian lisäarvo?

Se on tahtoa toteuttaa sosiaalinen oikeudenmukaisuus, joka nyt vesittyy päivä päivältä vallitsevan kriisin ja harjoitettavan politiikan myötä. Vahvojen yhteiskunta on palaamassa. Siksi heikkojen puolesta on puhuttava ja toimittava. Tulonjako-ongelmat korostuvat, ja siksi ammattiyhdistysliikkeellä on työnsä paljolti kesken.

Miten kansa saa äänensä kuuluviin?

Se tapahtuu vahvistamalla parlamentarismia ja korostamalla puolueiden, eduskuntaryhmien, eduskunnan ja viime kädessä hallituksen vastuuta politiikasta. Kaipuu vahvaan johtajaan, presidenttiin, on huonosti sopusoinnussa sen käsityksen kanssa, että politiikan päätöksentekijöiltä vaaditaan vastuunottoa kautta linjan. Presidentti on tärkeä kansallinen instituutio myös jatkossa, heikommin valtaoikeuksinkin varustettuna, mutta hänen selkensä taakse ei voi mennä piiloon, vaikka se olisi niinkin leveä kuin Martti Ahtisaaren selkä.

Mikä on SDP:n rooli nyt?

Puolueemme tehtävä on kuunnella kansalaisia, mutta edustaa samalla päättävää väisyyttä ja rakentavaa yhteistyöpyrkimystä, jatkaa puurtamista ihmisten puolesta ja ylläpitää uskoa paremmasta huomisesta. Näin valmistaudumme presidentinvaaleihin, joissa tavoittemme on voitto, ja näin menemme eduskuntavaaleihin, milloin ne tulevatkin. Ennenaikaiset vaalit olisivat paikallaan.

Hyvät toverit! Nämä vastaukset eivät ole järisyttäviä, eivätkä aivan omaperäisiä. Näin ajattelee myös pohjoismainen sosialidemokratia tänä päivänä. Ja näillä eväillä ollaan liikkeellä kansainvälisessä sosialidemokratiassa.

Pohjoismailla on samat ongelmat ratkaistavina, ja kohtalon yhteys on yhä konkreettisemmin olemassa. Tanska on sosialidemokraattien johdolla ratkaisut suhteensa Euroopan yhdentymiseen ja tulevaan Euroopan Unioniin. Tämä ratkaisu on vasta edessä Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

EY:n jäsenyysneuvottelut ovat meneillään, ja ne etenevät ilmeisesti rinnakkain - kaikkien hakijamaiden kohdalla. Vaikka ongelmat neuvotteluvaiheessa ovat erilaiset, ja eri maiden mielipideilmastossa esiintyy eroja, olemme kaikki samassa veneessä. Siksi olisi asiallista syventää keskustelua pohjoismaisen sosialidemokraattisen liikkeen piirissä, miten yhdessä voimme vastata kaikissa maissa esiintyvään kansalaisten huoleen tulevasta ratkaisusta, ja siitä, mitä linjaa sosialidemokraatit tulevat edustamaan tulevassa Euroopan politiikassaan.

Keskustelu on nyt käynnissä kansallisella tasolla. Sosialidemokraattinen laaja kansalaisliike monine järjestöineen on hyvin valmistautunut tähän keskusteluun kussakin maassa. Mielestäni olisi harkittava, olisiko kansanäänestykset pyrittävä pitämään ajallisesti mahdollisimman lähellä toisiaan tai mahdollisesti jopa samanaikaisesti Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Kysymys Euroopan Yhteisöjen jäsenyydestä on käänntekevä kaikille pohjoismaille, se on kohtalon kysymys työllisyyden ja hyvinvoinnin kannalta etenkin Suomelle, ja se on viime vuosikymmenten merkittävin haaste pohjoismaiselle sosialidemokratialle. Ottakaamme se haaste vastaan yhdessä.

Hyvät toverit! Esitän teille kaikille parhaimmat kiitokset yhteistyöstä, rohkaisevasta kannustuksesta ja ennen kaikkea toveruudesta. Minulle lyhyeksi jäänyt puheenjohtajakausi on antanut tavattoman paljon arvokkaita kokemuksia, mutta sittenkin vielä enemmän miellyttäviä muistoja.

Esitän, hyvät toverit, puoluekokouksen edessä parhaimmat kiitokset lähimmille työtovereilleni, joiden tuki on ollut minulle äärimmäisen tärkeä viime kuukausien aikana.

Erityiset kiitokset esitän toveri Antero Kekkoselle, joka aivan poikkeuksellisissa olosuhteissa otti puoluejohtajan raskaan ja julkisen vastuun harteilleen viime maaliskuussa.

Antero on hoitanut hommansa tyyllillä ja taidolla. Hän on kokenut puolueen puheenjohtajan kontolle tulevat tuskat, ja hän on myös saanut kokea makeat menestyksen päivät. Toivotan sinulle kaikkea hyvää vastuullisella urallasi jatkossakin.

Toivotan teille kaikille hyviä puoluekokouspäiviä ja Sosialidemokraattiselle puolueelle jatkuvaa menestystä.

Pertti Paasio esitti viime puoluekokouksessa niin hyvät ja sattuvat neuvot seuraajalle, että ne pätevät vielä tänäkin päivänä. Siksi minun sanomani on nyt yksinkertaisesti:

Pää pystyyyn sosialidemokraatit! .Kuljemme voiton tiellä.

Julistan SDP:n kuudennen neljättä puoluekokouksen avatuksi.

Avauspuheenvuoron jälkeen Antero Kekkonen siirtyi puheenjohtajan pöydän taakse ja aloitti kokouksen varsinaiset alkutoimet.

Ilmoitusasioita

Puheenjohtaja: Hyvät toverit! Kokous aloittaa työskentelynsä. Olemme saaneet tänne sähköitä, joista otan esimerkinomaisesti yhden. "Antero Kekkonen, Helsingin Työväentalo, Paasivuorenkatu 5, Helsinki. Puoluekokousta kunnioittavasti tervehtien ja antoisaa työskentelyä toivottaen. Pirkko Työläjärvi."

2.

KOKOUKSEN LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN

Puheenjohtaja: Ensiksi todetaan puoluekokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Koollekutsumistavan laillisuuden toteaminen

Puheenjohtaja: Pyydän sihteeriä lukeman puolueen säännöistä puoluekokouksen laillisuutta ja päätösvaltaisuutta koskevan kohdan, ilmoituksen puoluekokouksesta sekä varsinaisen kokouskutsun.

Sihteeri: Toveri puheenjohtaja! Puolueen sääntöjen 13 §:n mukaan:

"Puolueen päättäntävaltaa käyttää puoluekokous, ei kuitenkaan niissä asioissa, jotka näiden sääntöjen mukaan kuuluvat puolueneuvostolle, eikä myöskään niissä asioissa, jotka näiden sääntöjen mukaan on ratkaistava puolueäänestyskellä.

Varsinainen puoluekokous pidetään joka kolmas vuosi, vuoden alkupuoliskolla. Kokouspaikasta ja -ajasta päättää puoluetoimikunta. Varsinaisesta puoluekokouksesta on viimeistään kuusi kuukautta ennen puoluekokouksen alkua ilmoitettava puoluelehdissä tai kirjallisella kutsulla puoluejärjestöille. Yhdistyslaissa tarkoitettu kokouskutsu on julkaistava puoluelehdissä viimeistään 2 kuukautta ennen kokousta."

Ilmoitus varsinaisesta 36. puoluekokouksesta on toimitettu puolueosastoille 27.8.1992 seuraavasti kuuluvalla kirjeellä:

"Ilmoitus puoluekokouksesta

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p:n 36. varsinainen puoluekokous pidetään Helsingissä, HTY:n talon juh-

lasalissa 3.-6. päivänä kesäkuuta 1993 alkaen ensin mainittuna päivänä kello 14.00.

Kokouksessa käsitellään varsinaiselle puoluekokoukselle sääntöjen mukaan kuuluvat asiat.

Kokouksessa käsiteltäväksi tarkoitetut aloitteet on tehtävä puolueen sääntöjen 14 §:n määrittämässä järjestyksessä.

Helsingissä 27. päivänä elokuuta 1992

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE -
FINLANDS SOCIALDEMOKRATISKA PARTI r.p.
Puoluetoimikunta

Ulf Sundqvist

Markku Hyvärinen"

Yhdistyslain tarkoittama varsinainen kokouskutsu varsinaiseen 36. puoluekokoukseen on lähetetty puoluetoimistosta puoluejärjestöille 11. päivänä maaliskuuta 1993 ja julkaistu puoluelehdissä niiden ilmestymispäivistä riippuen 12.-18. päivänä maaliskuuta 1993 seuraavasti kuuluvalla ilmoituksella:

" Puoluekokouskutsu

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p:n 36. varsinainen puoluekokous pidetään Helsingissä, Helsingin Työväenyhdistyksen talon juhlasalissa 3.-6. päivänä kesäkuuta 1993 alkaen ensin mainittuna päivänä kello 14.00.

Kokouksessa käsitellään puoluejärjestöille toimitettavissa esitysvihkoissa olevat asiat, mukaan luettuina puoluetoimikunnan esitykset puolueen sääntöjen ja piiri- ja kunnallisjärjestöjen mallisääntöjen muuttamiseksi, puolueen sääntöjen 16 §:ssä mainitut asiat sekä päätetään puolueen ehdokkaan asettamisesta vuonna 1994 toimitettavaan tasavallan presidentin vaaliin.

Helsingissä 11. päivänä maaliskuuta 1993

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE -
FINLANDS SOCIALDEMOKRATISKA PARTI r.p.
Puoluetoimikunta

Ulf Sundqvist

Markku Hyvärinen"

Edelleen puolueen sääntöjen 14 §:n 4. momentin mukaan: "Puoluekokousaloitteet ja puolue toimikunnan niistä antamat lausunnot painatetaan ja toimitetaan puoluekokousedustajille ja puoluejärjestöille. Puoluejärjestöille ne on toimitettava viimeistään kaksi kuukautta ennen sen kalenterikuukauden alkua, jona puoluekokous pidetään."

Varsinaiselle 36. puoluekokoukselle tehdyt aloitteet ja niihin liittyvät puolue toimikunnan lausunnot on painatettu ja puolue toimiston postikirjan mukaan toimitettu puoluejärjestöille 22. päivänä maaliskuuta 1993.

Puheenjohtaja: Voinemme todeta, että ilmoitus puoluekokouksesta sekä varsinainen kokouskutsu puolueen varsinaiseen 36. puoluekokoukseen on julkaistu puolueen sääntöjen 13 §:n mainitsemaalla tavalla ja ajassa. Edelleen voinemme todeta, että puoluekokoukselle tehdyt aloitteet niihin liittyvine lausuntoineen on painatettu ja toimitettu puoluejärjestöille puolueen sääntöjen 14 §:ssä esitetyllä tavalla ja ajassa.

Todettaneen. Todetaan.

Edustajavaltakirjojen hyväksyminen

Puheenjohtaja: Seuraavaksi otamme puolue toimikunnan valitsemien puoluekokousedustajien valtakirjojen tarkastajien lausunnon. Pyydän sihteeriä lukemaan valtakirjojen tarkastajien lausunnon.

Sihteeri: Puoluekokousedustajien valtakirjojen tarkastajien lausunto kuuluu seuraavasti:

"Puolue toimikunnan nimeäminä puoluekokousedustajien valtakirjojen tarkastajina olemme suorittaneet meille uskotun tehtävän ja todenneet puolue toimikunnalle lähetetyistä puoluekokousedustajien valtakirjoista seuraavaa:

Olemme todenneet puoluekokouksen osanottajille jaettuun luetteloon merkittyjen edustajien valtakirjat sääntöjen ja puolue toimikunnan antamien ohjeiden mukaisiksi. Valtakirjojen tai edustajien vaalien suhteen ei ole tehty huomautuksia minkään piirijärjestön tai vaaliyhtymän osalta.

Esitämme, että puoluekokous vahvistaa oheisen luettelon mukaisesti puoluekokousedustajien valtuudet.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1993.

Puoluetoimikunnan nimeämät valtakirjojen tarkastajat:

Risto Tuominen

Leena Koikkalainen

Sinikka Näätsaari

Rauno Ihalainen"

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet puoluetoimikunnan valitsemien puoluekokousedustajien valtakirjojen tarkastajien lausunnon.

Puoluekokous voinee yhtyä valtakirjojen tarkastajien lausuntoon ja vahvistaa valittujen puoluekokousedustajien edustajavaltuudet. Valtakirjojen tarkastajien lausunto merkittäneen kuulluksi.

Edustajavaltuudet vahvistetaan ja lausunto merkitään kuulluksi.

Edustajien läsnäolon toteaminen

Puheenjohtaja: Seuraavaksi meidän on todettava varsinaisten kokousedustajien läsnäolo. Järjestävä valiokunta esittää, että emme suorita nimenhuutoa, vaan edustajat merkitään pöytäkirjaan sen mukaan, kun he ovat kokouskansliaan ilmoittautuneet.

Järjestävän valiokunnan esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Todetaan, että kokouskanslian ilmoituksen mukaan 350 kokousedustajasta on läsnä 343 edustajaa.

Todettaneen. Todetaan.

Pyydän toiminnanjohtajia huolehtimaan siitä, että nyt poissaolevat edustajat tulevat ilmoittautumaan puheenjohtajistolle saavuttuaan kokoukseen. Vasta tämän jälkeen edustaja merkitään pöytäkirjaan. (Luettelo äänioikeutetuista edustajista pöytäkirjan liitteenä 1 ja kokouksen kuluessa tapahtuneet edustajamuutokset liitteenä 2)

Kokouksen päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja: Olemme todenneet, että ilmoitus ja varsinainen kutsu puolueen 36. puoluekokoukseen on julkaistu puolueen sääntöjen määräämällä tavalla ja ajassa ja että puoluekokoukselle tehdyt aloitteet lausuntoineen on toimitettu puoluejärjestöille sääntömääräisessä ajassa.

Kun edelleen olemme kuulleet, että puoluetoimikunnan valitsemilla puoluekokousedustajien valtakirjojen tarkastajilla ei ole ollut mitään huomauttamista

valtakitujen suhteen ja kun 343 edustajaa 350:stä on paikalla, voimme todeta, että 36. varsinainen puoluekokous on laillisesti koollekutsuttu ja osanottajamäärältään päätösvaltainen käsittelemään kokouskutsussa mainitut asiat.

Todettaneen. Todetaan.

Todettiin, että Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti ry:n XXXVI puoluekokous on laillisesti koollekutsuttu ja päätösvaltainen.

Puheenjohtaja: Tässä yhteydessä meidän tulee todeta myös muut puhe- ja esitysoikeudet henkilöt. Pyydän sihteerä lukemaan puolueen säännöistä heitä koskevan kohdan.

Sihteerä: Toveri puheenjohtaja! Puolueen sääntöjen 15 §:n 2. momentin mukaan: "Puhe- ja esitysoikeus puoluekokouksessa on puoluetuimikunnan jäsenillä ja varajäsenillä, puolueen tilintarkastajain puheenjohtajalla ja Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtajalla."

Puheenjohtaja: Järjestävä valiokunta esittää, että myöskään puhe- ja esitysoikeutettujen nimenhuutoa ei toimiteta, vaan heidät merkitään pöytäkirjaan läsnäolevina sen mukaisesti, kuin he ovat puoluekokoukskansliassa ilmoittautuneet.

(Luettelo puhe- ja esitysoikeutetuista osanottajista pöytäkirjan liitteenä 3)

Voidaanko järjestävän valiokunnan esitys hyväksyä? Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Lisäksi meidän tulisi todeta paikalla olevat läsnäolo- ja puheoikeudet henkilöt. Pyydän sihteerä lukemaan puolueen säännöistä heitä koskevan kohdan.

Sihteerä: Toveri puheenjohtaja! Puolueen sääntöjen 15 §:n 3. momentin mukaan: "Läsnäolo- ja puheoikeus puoluekokouksessa on puolueuuvoston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla, piirijärjestöjen edustajilla, näiden sääntöjen 14 §:n 1 momentissa mainituilla sisarjärjestöjen edustajilla, Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän jäsenillä, valtioneuvoston jäseninä olevilla puolueen edustajilla, puoluetuimistoa edustavilla valtuutetuilla toimitsijoilla, piirisihteeräillä, puoluelehtien päätoimittajilla sekä kotimaisilla ja ulkomaisilla kutsuvierailla."

Puheenjohtaja: Järjestävä valiokunta esittää edelleen, että läsnäolo- ja puheoikeutetut henkilötkin merkittäisiin ilman nimenhuutoa pöytäkirjaan sen mukaisesti kuin he ovat ilmoittautuneet puoluekokoukskansliassa. (Luettelo läsnäolo- ja puheoikeutetuista osanottajista pöytäkirjan liitteenä 4)

Voidaanko järjestävän valiokunnan esitys hyväksyä? Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Esityslistan kohta 2. "Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen" on tullut loppuun käsitellyksi.

3. **LÄSNÄOLO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN TIEDOTUSVÄLINEIDEN EDUSTAJILLE**

Puheenjohtaja: Seuraavaksi meidän tulee päättää läsnäolo-oikeuden myöntämisestä eri tiedotusvälineiden edustajille kokouksessa.

Puoluetoimikunta esittää, että tiedotusvälineiden edustajille myönnettäisiin läsnäolo-oikeus.

Myönnettäneen. Myönnetään.

Toivotan julkisen sanan edustajat, ystävät rakkaat, tervetulleiksi puoluekokoukseen.

Kohta 3 loppuun käsitelty.

Puoluekokous myönsi tiedotusvälineiden edustajille läsnäolo-oikeuden.

4. **KOKOUKSEN ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN**

Puheenjohtaja: Seuraavaksi käsitellään kokouksen esityslista ja sen hyväksyminen. Jo tässä vaiheessa toivon, että puoluekokous voisi työskennellä esityslistan puitteissa ottaen huomioon kokouksen joustavan kulun. Puoluetoimikunnan esitys puoluekokouksen esityslistaksi on jaettu kokousedustajien salkkuihin. Sitä ei tarvitse lukea. (Kokouksen esityslista pöytäkirjan liitteenä 5)

Keskustelu esityslistasta alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan esitys puoluekokouksen esityslistaksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Kohta 4. loppuun käsitelty.

Puoluekokous hyväksyi liitteen mukaisen esityslistan.

5. KOKOUKSEN PUHEENJOHTAJIEN VAALI

Puheenjohtaja: Siirrymme nyt puoluekokouksen järjestäytymiseen ja siinä ensiksi kokouksen puheenjohtajien vaaliin.

Puoluetoimikunta esittää, että kokoukselle valittaisiin seitsemän puheenjohtajaa.

Puoluetoimikunnan esitys lukumäärästä hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen puheenjohtajiksi seuraavia henkilöitä: Kekkonen Antero, puoluetoimikunta; Suonio Kaarina, Pohjois-Häme; Kinnunen Teuvo, Kymi; Mikkola Jukka, Varsinais-Suomi; Silvan Sini-Pirkko, Mikkeli; Lukkarinen Matti, Pohjois-Karjala ja Morri Pekka, Helsinki.

Keskustelu puoluetoimikunnan esityksestä alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan esittämät henkilöt valittaneen kokouksen puheenjohtajiksi. Valitaan.

Kohta 5 loppuun käsitelty.

Puoluekokouksen puheenjohtajiksi valittiin Antero Kekkonen, Kaarina Suonio, Teuvo Kinnunen, Jukka Mikkola, Sini-Pirkko Silvan, Matti Lukkarinen ja Pekka Morri.

6. KOKOUKSEN SIHTEERIEN VAALI

Puheenjohtaja: Seuraavaksi siirrymme valitsemaan kokouksen sihteereitä.

Puoluetoimikunta esittää, että kokoukselle valittaisiin yleissihteeri ja viisi sihteeriä.

Puoluetoimikunnan esitys lukumäärästä hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluetoimikunta esittää, että kokouksen yleissihteeriksi valitaan Matti Kouri sekä muiksi sihteeriksi Liisa Mattila, Ari Kekkinen, Seppo Nordström, Voitto Lyytikäinen ja Reijo Jeskanen.

Heidät valittaneen. Valitaan.

Kohta 6 loppuun käsitelty.

Puoluekokouksen sihteeriksi valittiin Matti Kouri, Liisa Mattila, Ari Kekkinen, Seppo Nordström, Voitto Lyytikäinen ja Reijo Jeskanen.

7.

KOKOUKSEN JÄRJESTYSSÄÄNNÖN HYVÄKSYMINEN

Puheenjohtaja: Seuraavaksi meidän tulee päättää kokouksen järjestyssäännöstä. Kokouksen järjestyssääntöhän pitää sisällään lähinnä puheenvuorojen pyytämiseen ja käyttämiseen sekä äänestyksiin liittyviä menettelytapoja. Puoluetoimikunnan esitys kokouksen järjestyssäännöksi on jaettu kokousedustajien salkkuihin. Sitä ei tarvitse tässä lähteä lukemaan. Järjestyssääntö rakentuu aikaisempien puoluekokousten järjestyssääntöjen pohjalle, kuitenkin ottaen huomioon mahdollisesti hyväksyttävien uusien sääntöjen määräykset.

Puoluekokouksen työskentelyn helpottamiseksi esitän, että kokousedustajat toimittavat puheenvuoroihinsa sisältyvät esitykset kirjallisina puheenjohtajiston pöydälle.

Ennakkoon lähetetyssä järjestyssäännössä esitetään, että ehdotukset puolueen puheenjohtajaksi tulee jättää puheenjohtajistolle ensimmäisenä kokouspäivänä klo 18.00 mennessä. Järjestävä valiokunta kuitenkin esittää muutosta siten, että ehdotukset tulee jättää klo 16.50 mennessä. Tämä siitä syystä, että puheenjohtajaksi ehdolla olevat voisivat pitää esittäytymis- ja linjapuheensa kokouksessa heti 17.00 alkaen. (Kokouksen järjestyssääntö pöytäkirjan liitteenä 6)

Keskustelu järjestyssääntöesityksestä ja järjestävän valiokunnan siihen esittämästä muutoksesta alkaa. Keskustelu päättyy.

Järjestyssääntö voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Kohta 7 loppuun käsitelty.

Puoluekokous hyväksyi liitteen mukaisen järjestyssäännön puheenjohtajan tekemillä muutoksilla.

8.

KOKOUKSEN VAALITOIMIKUNNAN VAALI

Puheenjohtaja: Siirrymme esityslistan kohtaan 8. "Kokouksen vaalitoimikunnan vaali". Puolueoimikunta esittää, että puoluekokoukselle valitaan yhdeksän ääntenlaskijaa, jotka toimivat vaalitoimikuntana. Lisäksi esitetään, että vaalitoimikunnalle valitaan kaksi sihteeriä. Vaalien teknisen laskennan suorittavat erilliset ulkopuoliset laskijat, ja laskennan valvoo valittu vaalitoimikunta.

Puolueoimikunnan esitys lukumäärästä ja laskennan menettelytavasta hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puolueoimikunta esittää vaalitoimikunnan jäseniksi: Nummela Juha, Satakunta; Palomäki Lahja, Helsinki; Pokki Simo, Uusimaa; Ilola Sari-Mia, Varsinais-Suomi; Vuolanne Antti, Satakunta; Kajander Helena, Kymi; Vihantti Tarja, Mikkelä; Vatanen Ensio, Pohjois-Karjala ja Yksjärvi Leena, Keski-suomi.

Puolueoimikunta esittää vaalitoimikunnan sihteereiksi: Gröndahl Erkki ja Backman Juha, puolueoimisto

Edelleen puolueoimikunta esittää, että vaalitoimikunnan puheenjohtajana toimisi Juha Nummela.

Vaalitoimikunta valittaneen esitetystä muodossa. Valitaan. Samoin vaalitoimikunnan sihteerit. Valitaan.

Kohta 8 loppuun käsitelty.

Puoluekokous valitsi vaalitoimikuntaan puheenjohtajaksi Juha Nummelan ja muiksi jäseniksi Lahja Palomäen, Simo Pokin, Sari-Mia Ilolan, Antti Vuolanteen, Helena Kajanderin, Tarja Vihannin, Ensio Vatasen ja Leena Yksjärven.

Vaalitoimikunnan sihteeriksi valittiin Erkki Gröndahl ja Juha Backman.

9.

KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAN TARKISTAJIEN VAALI

Puheenjohtaja: Seuraavaksi valitsemme puoluekokouksesta laadittavan pöytäkirjan tarkistajat. Puoluetoimikunta esittää, että valittaisiin kolme pöytäkirjan tarkistajaa.

Puoluetoimikunnan esitys lukumäärästä hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluetoimikunta esittää, että puoluekokouksesta laadittavan pöytäkirjan tarkistajiksi valitaan Vehviläinen Sirkka-Liisa, Helsinki; Rahkonen Susanna, Uusimaa ja Sairanen Jussi, Uusimaa.

Edellä mainitut henkilöt valittaneen pöytäkirjan tarkistajiksi. Valitaan.

Kohta 9 loppuun käsitelty.

Puoluekokouksesta laadittavan pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin Sirkka-Liisa Vehviläinen, Susanna Rahkonen ja Jussi Sairanen.

10.

PÄÄTETÄÄN TILINTARKASTAJAIN PALKKIOISTA SEKÄ PUOLUEKOKOUSEDUSTAJILLE, PUOLUEVALTUUSTON JA PUOLUEHALLITUKSEN JÄSENILLE AIHEUTUVIEN KULUJEN KORVAUKSISTA

Puheenjohtaja: Siirrymme käsittelemään kohtaa 10. "Päätetään tilintarkastajain palkkioista sekä puoluekokousedustajille, puoluevaltuuston ja puoluehallituksen jäsenille aiheutuvien kulujen korvauksista".

Pyydän sihteeriä lukemaan puoluetoimikunnan esityksen.

Sihteeri: Toveri puheenjohtaja, puoluetoimikunta esittää asiasta seuraavaa:

"Puoluekokous päättää,

- että tilintarkastajille maksetaan palkkiota esitetyn laskun mukaan,
- että varsinaisille puoluekokousedustajille - lukuun ottamatta Helsingistä, Vantaalta, Kauniaisista ja Espoosta tulevia edustajia - maksetaan majoituskorvausta 250 markkaa vuorokaudelta. Kokousedustajien tulee itse huolehtia majoituskuluistaan.

Tämän lisäksi puoluekokousedustajat saavat 40 markan arvoisia ruokalippuja, jotka oikeuttavat ruokailuun kokouspäivinä sekä 15 markan arvoisia kahvilippuja,

- että varsinaisten puoluekokousedustajien matkakulut puoluekokoukseen ja takaisin maksettaisiin käyvän linja-autotaksan tai Valtionrautateiden toisen luokan mukaisesti,
- että puoluevaltuuston matkakulut maksettaisiin käyvän linja-autotaksan tai Valtionrautateiden toisen luokan mukaisesti ja päivärahakorvaus kulloinkin voimassa olevan puolueen matkustusohjesäännön mukaisesti,
- että puoluehallituksen jäsenten korvauksissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa puolueen matkustusohjesääntöä."

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet puoluetuomikunnan esityksen.

Keskustelu asiasta alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetuomikunnan esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Kohta 10 loppuun käsitelty.

Puoluekokous päätti, että tilintarkastajille maksetaan palkkiota esitetyn laskun mukaan,

että varsinaisille puoluekokousedustajille - lukuunottamatta Helsingistä, Vantaalta, Kauniaisista ja Espoosta tulevia edustajia - maksetaan majoituskorvausta 250 markkaa vuorokaudelta. Kokousedustajien tulee itse huolehtia majoituskuluistaan.

Tämän lisäksi puoluekokousedustajat saavat 40 markan arvoisia ruokalippuja, jotka oikeuttavat ruokailuun kokouspäivinä sekä 15 markan arvoisia kahvilappuja.

Varsinaisten puoluekokousedustajien matkakulut puoluekokoukseen ja takaisin maksettaisiin käyvän linja-autotaksan tai Valtionrautateiden toisen luokan mukaisesti.

Puoluevaltuuston matkakulut maksettaisiin käyvän linja-autotaksan tai Valtionrautateiden toisen luokan mukaisesti ja päivärahakorvaus kulloinkin voimassa olevan puolueen matkustusohjesäännön mukaisesti.

Puoluehallituksen jäsenten korvauksissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa puolueen matkustusohjesääntöä.

11. VALIOKUNTIEN ASETTAMINEN

Puheenjohtaja: Seuraavaksi siirrymme valitsemaan puoluekokouksen valiokuntia. Voitaneen menetellä siten, että ensin päätetään valiokuntajako, valiokuntien koko ja sen jälkeen niiden kokoonpano.

Puoluetoimikunta esittää, että puoluekokous asettaisi seuraavat valiokunnat: järjestävä valiokunta (13 jäsentä), vaalivaliokunta (15 jäsentä), ohjelma- ja julkilausumavaliokunta (20 jäsentä), sääntö- ja järjestövaliokunta (20 jäsentä) sekä aloitevaliokunta (20 jäsentä).

Keskustelu valiokuntajaosta ja valiokuntien koosta alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Seuraavaksi valiokuntien kokoonpano. Kokousedustajien salkkuihin on jaettu puoluetoimikunnan esitys valiokuntien kokoonpanoiksi. Valiokuntien kokoonpanoa ei tarvitse lukea, vaan mahdolliset henkilöm muutokset esitetään kunkin valiokunnan kohdalla. Valiokunnat voitaneen käsitellä esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Menettelytapa hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Ohjelma- ja julkilausumavaliokunta

Puheenjohtaja: Siirrytään ohjelma- ja julkilausumavaliokunnan valitsemiseen.

Keskustelu ohjelma- ja julkilausumavaliokunnan kokoonpanosta alkaa. Keskustelu päättyy.

Ohjelma- ja julkilausumavaliokunnan kokoonpano voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Ohjelma- ja julkilausumavaliokunta valittiin liitteen mukaisessa kokoonpanossa.

Aloitevaliokunta

Puheenjohtaja: Siirrytään aloitevaliokunnan valitsemiseen.

Keskustelu aloitevaliokunnan kokoonpanosta alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloitevaliokunnan kokoonpano voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Aloitevaliokunta valittiin liitteen mukaisessa kokoonpanossa.

Sääntö- ja järjestövaliokunta

Puheenjohtaja: Siirrytään sääntö- ja järjestövaliokunnan valitsemiseen.

Keskustelu sääntö- ja järjestövaliokunnan kokoonpanosta alkaa. Keskustelu päättyy.

Sääntö- ja järjestövaliokunnan kokoonpano hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Sääntö- ja järjestövaliokunta valittiin liitteen mukaisessa kokoonpanossa.

Vaalivaliokunta

Puheenjohtaja: Siirrytään vaalivaliokunnan valitsemiseen.

Keskustelu vaalivaliokunnan kokoonpanosta alkaa. Keskustelu päättyy.

Vaalivaliokunnan kokoonpano voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Vaalivaliokunta valittiin liitteen mukaisessa kokoonpanossa.

Järjestävä valiokunta

Puheenjohtaja: Siirrytään järjestävän valiokunnan valitsemiseen.

Keskustelu järjestävän valiokunnan kokoonpanosta alkaa. Keskustelu päättyy.

Järjestävän valiokunnan kokoonpano hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Järjestävä valiokunta valittiin liitteen mukaisessa kokoonpanossa.

Esityslistan kohta 11 loppuun käsitelty. (Luettelo valiokuntien kokoonpanosta pöytäkirjan liitteenä 7)

Puheenjohtaja: Pyydän valittuja kokouksen puheenjohtajia ja sihteereitä saapumaan puheenjohtajapöydän taakse siinä järjestyksessä kuin järjestävä valiokunta on aikataulunsa suunnitellut.

Puheenjohtajaksi siirtyi Teuvo Kinnunen.

Puheenjohtaja: Hyvät toverit! Kokous jatkuu! Kiitän valittujen puheenjohtajien ja sihteerien puolesta meille osoitetusta luottamuksesta. Olen vakuuttunut siitä, että hyvässä yhteisymmärryksessä asiat saadaan sunnuntaiaamupäivään mennessä täällä yhdessä käsitellyiksi.

Muutos puoluekokousedustukseen

Puheenjohtaja: Todetaan kokousedustajien vaihtumiset. Oulun piiristä edustaja Leena Piikiven tultua estyneeksi hänen varamiehensä on edustaja Risto Kenttä. Keski-Suomen piiristä edustaja Maija Piitulaisen tultua estyneeksi hänen varamiehensä on edustaja Rolf Nyholm. Samoin Keski-Suomesta edustaja Kalevi Olinin tultua estyneeksi hänen varamiehensä on edustaja Eino Haro. Edelleen Keski-Suomesta edustaja Pirjo Käpylän tultua estyneeksi hänen varamiehensä on edustaja Matti Härmälä.

Edustajavaltuudet todettaneen. Todetaan.

Tämän lisäksi todettaneen, että kokousedustajia on saapunut avauksen jälkeen kokoukseen Uudeltamaalta, Puurula Arja ja Kuopion piiristä Kilpeläinen Talvikki.

Todetaan.

Ohjelma- ja julkilausumavaliokunta

Puheenjohtaja: Todettaneen edellisten muutosten lisäksi, että ohjelma- ja menettelytapavaliokuntaan valittu Heikki Hämäläinen on sairastunut. Hänen tilalleen esitetään Kaarina Tuukkasta.

Voidaanko esitys hyväksyä? Hyväksytään.

12.

POLIITTINEN TILANNE

Puheenjohtaja: Seuraavaksi siirrymme kohtaan 12, jossa poliittisen katsauksen esittää puolueen vt. puheenjohtaja Antero Kekkonen. Pyydän kokousedustajia huomioimaan, että poliittinen tilannekatsaus ja siitä käytävä

keskustelu on pohjana kokouksen kannanotoille ja julkilausumille. Ole hyvä, Antero!

Kekkonen, Antero (puoluetoimikunta): Arvoisat puoluekokousedustajat, hyvät ystävät, hyvät toverit! Maailma ympärillämme on viime vuosina muuttunut rajusti. Se kahtiajako, joka leikkasi koko kansainvälistä järjestelmää vuosikymmenien ajan, on kadonnut.

Nyt ihmiskunnalla on mahdollista rakentaa kansojen väliset poliittiset ja taloudelliset suhteet uuteen uskoon ja vapautua kylmän sodan ajan fyysisistä ja henkisistä muureista. Nyt on mahdollista asettaa kansainvälisissä suhteissa etusijalle koko ihmiskuntaa koskettavat haasteet, jotka menneinä vuosikymmeninä jäivät suurvaltablokkien valtataistelun ja kilpavarustelun varjoon. Tämä haaste on edessämme nyt ja lähivuosina, emmekä ole tässä yksin. Samaan haasteeseen on vastattava kaikkien valtioiden ja kaikkien poliittisten liikkeiden.

Meillä ei ole tietysti mitään harhakuvia siitä, että muutosprosessi olisi kivuton ja suoraviivainen. Paria viime vuottakin ovat luonnehtineet voimakkaasti kylmän sodan loppumisen aiheuttamat muutokset ja mullistukset sekä hyvässä että pahassa. Niinhän ne aina ovat luonnehtineet vallankumouksellisten kuohtuvaiheiden jälkeisiä aikoja, niin kansainvälisissä suhteissa kuin yhteiskuntien sisällä, niin vanhojen ristiriitojen kärjistyksessä aseelliseksi selkkauksiksi kuin uuden järjestyksen etsimisessä.

Erityisesti entisen Jugoslavian alueella raivoava sota kaikkine julmuuksineen on tuhonnut niitä myönteisiä odotuksia, joille kylmän sodan loppuminen muutoin loi oikeutetun perusteen. Kansainvälinen yhteisö on joutunut tähän asti tunnustamaan voimattomuutensa sodan lopettamiseksi. Ainoa vaihtoehto on tehostaa näitä ponnisteluja, tehdä kaikki tarvittava rauhan palauttamiseksi, eristää ne jotka haluavat jatkaa sotaa ja saattaa sotarikolliset vastuuseen teoistaan. Samanaikaisesti kansainvälisellä yhteisöllä on velvollisuus humanitaarisin toimin auttaa väkivallasta kärsimään joutuneita, jotka tässäkin sodassa ovat pääosin siviileitä, naisia, lapsia ja vanhuksia.

Tämän hetken maailmassa Jugoslavia on kuitenkin enemmänkin poikkeus kuin sääntö. Muualla maailmassa, mitä erilaisimmissa alueellisissa ja paikallisissa kriiseissä on tapahtunut myönteistä kehitystä; osapuolten välisin neuvottelu on edetty kohti rauhanomaisia ratkaisuja. Samalla kun on saatu vuosikausien sodan ja väkivallan kierre loppumaan, on siirrytty demokraattiseen ja ihmisoikeuksia kunnioittavaan elämänmenoon.

Mutta nämäkään muutokset, hyvät toverit, eivät ole vailla ongelmia. Tarkastelemme Etelä-Afrikan siirtymistä kohti demokratiaa, Kambodshan tilan-

teen rauhoittumista tai edistystä Lähi-idän rauhanneuvotteluissa, niin joudumme pakostakin toteamaan, että monet vaikeudet tuota muutosta parempaan suuntaan yhä edelleen varjostavat.

Omaa maanosamme muuttavista prosesseista keskeisin on yhdentyminen, jonka moottorina on ollut ja on Euroopan yhteisö. Integraatiokin on edennyt monien mutkien kautta - joskus hitaammin, joskus nopeammin. Silti sille pitkäaikaisena historiallisena prosessina on ollut leimallista yhteistyön jatkuva syveneminen ja alueellinen laajeneminen.

Vasta kylmän sodan jälkeisessä maailmassa myös puolueettomille maille on avautunut mahdollisuus käydä neuvotteluihin Euroopan yhteisön jäsenyydestä. Kun Itävalta, Norja, Ruotsi ja Suomi käyvät neuvotteluja jäsenyydestä, niin yhteinen tavoitteemme on neuvottelujen saattaminen menestykselliseen lopputulokseen ilman minkäänlaisia viivytyksiä.

Me SDP:ssä olemme pitkän ja perusteellisen valmistelun ja keskustelun jälkeen määrittäneet suhtautumisemme Euroopan yhdentymiseen ja oman maamme integraatiopolitiikkaan. Olemme jo useaan otteeseen puoluekokouksissa, puolueuuevostossa ja puoluetoimikunnan linjanvedoissa yksimielisesti päätyneet siihen arvioon, että Suomen jäsenyys Euroopan yhteisössä on perustavanlaatuisen kansallisten etujemme mukainen. Tämän arvion muuttamiseen, hyvät toverit, ei ole mitään syytä. Muutos heikentäisi puolueemme kansainvälistä ja myös kotimaista uskottavuutta.

On syytä alleviivata, että samalla kun pidämme kiinni tähänastisista linjauksistamme, jatkamme avointa keskustelua integraatiopolitiikan tavoitteista ja muodoista. Näkemyksemme mukaan yhdentyminen sinänsä on välttämättömyys maailmassa, jossa kaikinpuolinen keskinäinen riippuvuus lisääntyy. Syvenevän yhteistyön tarvetta korostaa turvallisuuspoliittisella puolella havainnollisesti ex-Jugoslavian kriisi, taloudellisella puolella jatkuva valuutamarkkinoiden epävarmuus, jopa kaaos, jota kansallisin toimin ei kerta kaikkiaan saada kuriin.

Hyvät toverit! Euroopan yhteisö nykyisellään ei ole mikään sosialidemokraattien unelma. Mutta yhdessä muiden eurooppalaisten sosialidemokraattien kanssa me olemme kehittämässä siitä sosiaalisempaa, avoimempaa, ympäristöllisesti vastuuntuntoisempaa yhteisöä. Ja vielä toistakin meille suomalaisille tärkeää näkökohtaa tahtoisin tässä alleviivata: yhdentyvä Eurooppa on alueiden Eurooppa. Me kehitämme Itämeri-yhteistyötä, Pohjola-politiikkaamme ja Karjalasta Barentsin merelle ulottuvaa lähiyhteistyön vyöhykettä parhaiten tekemällä niistä kiinteän osan Eurooppa-politiikkaamme.

Hyvät ystävät, hyvät toverit! Kulunut puoluekokouskaudemme on mennyt puolueemme toimintaa ajatellen poikkeuksellisen dramaattisissa merkeissä? Valitsimme Lappeenrannassa vuonna 1990 puheenjohtajaksemme Pertti Paasion ja vuonna 1991 täällä Helsingissä Ulf Sundqvistin. Nyt on edessämme jälleen uuden puheenjohtajan valinta. Haluan hiukan käsitellä tätä aihetta siitä näkökulmasta, joka on minulle avautunut jouduttuani yllättäen tavattoman suuren vastuun kantajaksi.

Pertti Paasio vei puolueen oppositioon tappiollisten eduskuntavaalien jälkeen kaksi vuotta sitten. Haluan sanoa hyvin selkeästi, että demokratian ja parlamentarismien toimivuuden kannalta ratkaisu oli oikea. Pepe vaistosi väen tunnot; oli lähdettävä pitkälle marssille hakemaan takaisin huvennutta kannatusta, kirkastamaan sosialidemokratian sanomaa tässä yhteiskunnassa.

Ulf Sundqvist jatkoi Pertin työtä. Uffe oli ja on voimakastahtoinen johtaja. Toisaalta, poliittisesta lähihistoriasta tiedämme, että voimakastahtoisia poliittisiä johtajia on useasti seurannut hämmennys, hajaannus, joskus sekasortokin. Hämmennys Uffen vetäytymisen jälkeen oli ilmiselvää. Tarttuessani toimeen hänen vetäytyttyään katsoin tehtäväkseni yksiselitteisesti sen, että hämmennystä ei seuraisi sekaannus, sekasorrosta puhumattakaan.

Sosialidemokraattinen puolue on saanut Paasion aloittamista, Sundqvistin vahvistamista ja meidän kaikkien sen jälkeen yhdessä lujittamista linjauksista vakuuttavaa tunnustusta: puolueen kannatus oli eduskuntavaaleissa 22 prosenttia, kunnallisvaaleissa 27 prosenttia, Uffen vetäytymisen aikoihin selvästi yli 28 prosenttia, toukokuussa 32 prosenttia. Tällä logiikalla se nyt on - no, jääköön sanomatta.

Tasainen kannatuksen nousu on tulosta johdonmukaisesta oppositiopolitiikastamme; sitä tosiasiaa eivät poliittisten kilpailijoidemme päinvastaiset väitteet muuksi muuta. Opposititiikan ohella tehtäviimme on tänä keväänä kuulunut kahden hyvin herkän prosessin läpivienti: valmistautuminen puoluekokoukseen sekä puolueen presidenttiehdokkaan esivaali. Molemmat prosessit - näin uskallan sanoa - olemme hoitaneet varmasti, eheästi ja ennen kaikkea, toverillisesti.

Jo viime talvena ja alkukeväästä puolueorganisaatioissamme totuteltiin uuteen ilmiöön: kiinnostus puoluetta kohtaan on lisääntynyt, ja uusia jäseniä on tullut huomattavasti aikaisempia vuosia ripeämpään tahtiin. Tämä muuten on tapahtunut samanaikaisesti, kun puoluetta on riepotelu puolueen johtoon liittyvistä asioista isoin otsikoin. On syytä olettaa, että ihmisten mieliä painavat tällä hetkellä sittenkin poliittisia mielikuvia enemmän vakavat yhteiskunnalliset peruskysymykset.

Presidentin vaalien esivaali on tuonut toimintaamme mukaan aivan uusia kasvoja, nuoria ja aiemmin poliittisesti sitoutumattomia. Yli 80.000:sta esivaaleissamme äänestäneestä puolueen ulkopuolisesta ihmisestä runsas 10.000 ilmaisi kiinnostuksensa puoluetta kohtaan sekä toivoi yhteydenottoa ja materiaalia. Tehtävämme on vastata tähän toiveeseen. Tavoitteenamme tulee olla henkilökohtainen kontakti jokaiseen sitä halunneeseen kansalaiseen.

Hyvät toverit! Kuluneiden kahden vuoden aikana olemme saaneet opetusta siitä, miten työnantajat pystyvät yhdistämään etunsa hallituksen kanssa, silloin, kun maassa on heille mieleinen hallitus. Ja kokemushan on osoittanut, että nykyistä hallitusta mieluisampaa työnantajat tuskin voisivat kuvitella. Se ei johdu pelkästään hallituksen poliittisesta rakenteesta, vaan hallituksen asenteesta työmarkkinajärjestöihin.

Suomessa on totuttu saamaan hyviä tuloksia aikaan siten, että maan hallitus on ymmärtänyt, mitkä asiat kuuluvat sille itselleen, mitkä työmarkkinajärjestöjen sovittaviksi ja mitkä pitää ratkaista kolmikantaisesti yhteisymmärryksessä. Nykyinen hallitus on sotkenut tämän kokonaisuuden perusteellisesti. Kun mukana on sekä johdonmukaista pahansuopuutta että silkkaa tietämättömyyttä, ovat tulokset olleet sen mukaisia, täydellistä sekasotkua.

Poliittisen elämän vakiinnuttua viime sotien jälkeen ei milloinkaan ole eletty niin epävakaisissa ja ristiriitaisissa yhteiskunnallisissa oloissa kuin nykyisen hallituksen aikana. Eikä tämä johdu pelkästään taloudellisesta lamasta, jonka syvenemisestä kylläkin kuuluu raskas vastuu tälle hallitukselle: ristiriitoja on tarkoituksellisesti etsitty; tavoitteena nujertaa sekä poliittinen työväenliike että ammattiyhdistysliike aiempaa selvästi alemmalle vaikuttamisen tasolle.

Mutta hyvin lyhyessä - yllättävänkin lyhyessä - ajassa on tullut vastavaikutus. Se näkyy niin puolueiden kannatusluvuissa kuin ammattiyhdistysliikkeen iskukyvyssä. Kasinotalouden nurjimpina vuosina väheksyttiin järjestäytymisen merkitystä, mutta eipä väheksytäkään enää. Turvautuminen ammatilliseen järjestäytymiseen on saanut uuden merkityksen niin perinteisessä ammattiyhdistysliikkeessä kuin täysin uusissa porvarillisissa piireissä.

Tähän kaikkeen, hyvät toverit, sisältyy merkittävä kokemus: Vaikka järjestötyö joskus tuntuu raskaalta, ylivoimaiseltakin, ei saa lannistua. Yhteistä voimaa tarvitaan, ellei juuri kulloisenakin hetkenä, niin viimeistään pahan päivän varalle. Ja, toverit, juuri nyt on se paha päivä.

Ammattiyhdistysliike ja poliittinen työväenliike ovat kohdanneet työnantajan ja porvarihallituksen paineet yhdessä. Ei niin, että olisi sotkeuduttu toinen toisen töihin, vaan niin, että yhteydenpito on ollut tiivistä ja kumpikin on ponnistellut omalla toiminta-alueellaan. Ammattiyhdistyspuolella pää-

areenoina ovat työpaikat ja neuvottelujärjestelmät, poliittisella puolella taas eduskunta ja kunnallinen päätöksenteko.

Uskon tulkitsevani laajalti koko työväenliikkeen tämän päivän tuntoja, kun sanon, että tärkeintä nykyisessä tilanteessa olisi koota neuvotellen kansalliset voimavarat. Olisi päästävä kestäviin talous- ja työllisyysratkaisuihin siten, että yhteiskunnassa mahdollisimman laajasti niihin sitouduttaisiin.

Mutta jos ja kun halutaan löytää laajan sopimisen tie, tässä maassa on kerta kaikkiaan erkaannuttava työnantajien ja hallituksen tähän saakka noudattamalta reitiltä. Mihinkään kestävään tulokseen ei päästä, jos työnantajat ja hallitus voimansa tunnossa sanelevat ratkaisuja ja vasta äärimmäisessä tilanteessa taipuvat minkäänlaiseen neuvotteluun.

Tällä työväenliikkeen puolella osataan neuvotella, siitä on kokemusta. Työväenliikkeen puolella osataan myös kamppailla sanelua ja pakkoratkaisuja vastaan. Siitäkin, hyvät toverit, on kokemusta.

Pääministeri Esko Ahon hallituksen runsaan kahden vuoden taival on ollut kriisistä kriisiin ajautumista. Hallitus on kulkeutunut tilanteesta toiseen, pitkin risaista reittiä, jota se nimittää ainoaksi oikeaksi talouspoliittiseksi linjaksi. Kansantalous on samaan aikaan kärsinyt kohtalokkaita tappioita ulkomaisille sijoittajille ja spekulanteille maksettuina ylikorkoina.

Vaikeasti mitattavia mutta vähintään yhtä vakavia ovat myös menetykset, jotka aiheutuvat kansalaisten ja yritysten jatkuvasta epävarmuudesta. Seurauksena tästä on ollut taloudellisen toimeliaisuuden jäätyminen vielä pahemmin kuin pelkät realiteetit edellyttäisivät.

Hallituksen talouspoliittisessa ilmapuntarissa saattaa olla äskettäisen lakouhan väistymisen jälkeen tyvenen merkkejä. Mutta tämä rauhallisuus on vain näennäistä, työntä myrskyn edellä, sanoisin.

Hyvät toverit! Hallituksen harjoittamasta köyhyyden talouspolitiikasta seuraa pahimmillaan, että kansakunta menettää pitkäksi aikaa luottamuksen mahdollisuuksiinsa hallita järkiperaisesti yhteiskuntakehitystä. Sosialidemokratian pitää parlamentaarisena, uudistavana ja käytännöllisenä poliittisena liikkeenä vastata tähän haasteeseen, torjua tämä vaara.

Meidän on entistä perusteellisemmin syvennyttävä myös niihin vaatimuksiin, joita tämä aika omalle puolueellemme asettaa. Demokraattinen järjestelmäme ja parlamentarismimme menettää liian paljon toimintakyvystään, ellei ylipäättänsä kiinnitetä puolueiden kansanliikeluonteeseen riittävästi huomiota.

Meillä sosialidemokraateilla on tässä aivan oma ja erityinen vastuumme. Meidän on uskallettava ottaa muutamia piiruja, enemmän kuin ne kuuluisat Rafael Paasion pari piirua, kansanliikkeen suuntaan; vaara järjestelmän näivettymisestä on suurempi kuin ristiriitojen riistäytymisestä käsistä. Muutoin pitemmällä tähtäyksellä olemme muiden puolueiden joukossa kehitysuralla, jossa puolueet uhkaavat kutistua tavoitteellisista kansanliikkeistä pelkiksi vaaliprojekteja hoiteleviksi organisaatioiksi.

Tuo kehityssuunta kasasi yhteiskunnalliset ristiriitaisuudet ulkoparlamentaariin voimakessuksiin, jotka pahimmassa tapauksessa muuttaisivat tämän suomalaisen yhteiskuntamme kenties hyvinkin rauhattomaksi ja epävakaaiksi.

Mutta siihen, hyvät toverit, me sosialidemokraateina emme suostu! Meillä on parempia suunnitelmia suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseksi kuin myös kansainväliselle roolillemme. Niitä suunnitelmia ryhdymme nyt pohtimaan, niistä päättämään.

Puoluetoimikunta on toimittanut puoluekokousedustajien käyttöön keskusteluaineiston "Talouskehityksen linjoja". Ulf Sundqvist käynnisti valmistelutyön, sittemmin se on jatkunut johdollani.

Taloudellisen kehityksen kuvaus ja siihen liittyvien ongelmien pohdiskelu ja toisaalta yhteiskuntapolitiikan eri alojen käytännölliset linjaviitat eivät varmasti anna vastauksia kaikkiin niihin kysymyksiin, joiden edessä kolmen seuraavan vuoden kuluessa olemme. Tohdin kumminkin sanoa, että se ei ole ollut tarkoituksaan. Puoluekokousaineistojen valmistelussa nähty vaivannäkö tulee palkituksi, jos niihin nojautuen faktat valloittavat tilaa fiktioilta yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Peruslinjaltaan puolueen talouspoliittisen työryhmän aineisto yhtyy lähes päivälleen vuosi sitten 4.6.1992 esiteltyyn kannanottoomme, jonka nimi oli "Suomi käyntiin - ihmisille työtä". Valitettavasti kulunut vuosi on vain johtanut siihen, että monia arviointeja ja ennakoiteja on jouduttu tarkistamaan synkempään suuntaan. Tuolloin vuosi sitten esitettyä yhteistyön tarjousta ei hallituksen suunnalla otettu vastaan, mutta sen sijaan kansalaiset vastasivat puolestamme ilmaisemalla mielipiteensä viime lokakuun kunnallisvaaleissa.

Keskusteluaineistossa on kantavana ajatuksena nousta kotoisten ympyröiden yläpuolelle, nähdä pidemmälle. Talouden, teknologian ja teollisuuden, mutta myös tieteen ja kulttuurin kansainvälistyminen muuttaa yhteiskuntapolitiikkamme ehtoja ja edellytyksiä perusteellisesti. Kansainvälistymisen mahdollisuudet ja seuraukset ovat päivä päivältä haastavampia edessämme ihan kaikilla yhteiskuntaelämän aloilla.

Toisaalta keskusteluaineisto perustelee sitä, että taloudellisen kasvun avulla on luotavissa paranevan työllisyyden, kestävän hyvinvoinnin ja sosiaalisen turvallisuuden yhteiskunta. Taloudellisen kasvun ytimenä on lisääntyvä panostus nykyaikaisen teollisuuden ja teknologian kehittämiseen.

Niin keskusteluaineistossa kuin muussakin puoluekokousaineistossa tuodaan moneen otteeseen esille se, että kestävä kasvu ja toimintaedellytykset kansainvälistyvässä maailmassa voidaan turvata vain, kun Suomi vahvistuu sivistisyhteiskuntana, jossa on yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet ja monipuolinen kulttuurielämä. Juuri sivistykselliseen ja koulutukselliseen tasarvoon kohdistuvat porvarihallituksen hyökkäykset ovat traagisimpia osoituksia ideologisesta ristirekstä itsekkyyden ja ahneuden puolesta tasa-arvoa ja solidaarisuutta vastaan.

Meidän keskusteluaineistomme, niin kuin kaikki vastuuntuntoisesti laadittavat yhteiskunnallisen kehityksen ennakoinnit, huomioi luonnon ja ympäristömmme. Ilman tätä ehtoa emme voi puhua kehityksestä, vaan kulkemisesta tuhon tietä. Puoluekokoukselle on esityksiä valmisteltu kautta linjan siinä hengessä, että yhteiskunnallisia tavoitteita asettaessamme otamme huomioon luonnon ja ympäristön kantokyvyn.

Ylimääräisessä puoluekokouksessa tässä samassa salissa runsas puolitoista vuotta sitten esillä oli myös periaateohjelman ajanmukaisuus ja uudistamistarve. Nimenomaista päätöstä periaateohjelman uudistamisesta ei kuitenkaan tuolloin tehty.

On pidetty kuitenkin tarpeellisena, että viime vuosien suuret kansainväliset mullistukset oikeuttavat ja myös velvoittavat arvioimaan periaateohjelmamme ajanmukaisuutta. Länsi- ja pohjoismaissa koettu taloudellisen kehityksen kriisiytyminen edellyttää myös aate- ja taloushistoriallista arviota. Kommunismin romahtaminen ja sitä seurannut valtiollisten rakenteiden mullistuminen on tuntunut myös suomalaisessa yhteiskunnassa. Myös siitä on kyettävä tekemään uusia periaateellisia johtopäätöksiä.

Liioin emme voi ummistaa silmiämme niiltä oikeistohenkisiltä ilmiöiltä, jotka kansalliskiihkoisesti ja nurkkakuntaisesti levittävät muukalaisvihaa sekä lietsovat kansanvallan vastaista vahvan johtajan odotusta demokraattisten toimintatapojen sijaan.

Euroopan mittakaavassa, mutta myös koko maapalloa ajatellen edessämme on kaikille yhteiskuntaelämän alueille ulottuva sopeutuminen uusiin poliittisiin ja taloudellisiin, ympäristö- ja kulttuurirealiteetteihin.

Toverit! Mm. edellä olevat seikat perusteinaaan puoluetoimikunta on tehnyt esityksensä ryhtyä työhön suomalaisen sosialidemokratian aatteellisen ja poliittisen sanoman kokoamiseksi, tavoitteenaan myös uusi periaateohjelma. Puoluetoimikunta ei kuitenkaan halunnut esittää tälle työlle tiukkaa aikataulua, vaan se jää tässä kokouksessa valittavan puoluehallinnon harkintaan.

Hyvät ystävät, hyvät toverit! Pitkin kevättä katseet ovat olleet kiinnittyneinä meihin sosialidemokraatteihin. Me olemme hoitaneet oman tonttimme, hoitamme sen vastedeskin. Mutta tarvittaessa olemme valmiit isommankin tontin hoitajiksi. Sillä edelleen koko ajan meillä on vahvistumistaan vahvistunut käsitys, ettei maassa tällä hetkellä valtaa pitävä porvarienemmistö kykene nostamaan Suomea talouslamasta, ettei sillä ole eväitä päästä eroon massatyöttömyydestä; ei, vaikka ongelmat huutavat ratkaisuaan.

Selväksi on pitänyt jo käydä, että tämä hallitus nojaa kaiken aikaa kapenevaan kansalaismielipiteeseen. Todellinen muutos ei ole mahdollinen ilman uutta kansalaismielipiteen kartoitusta, ilman uusia eduskuntavaaleja. Niihinkin me olemme valmiit.

Puheenjohtaja: Kiitos, toveri Kekkonen, laajasta ja perusteellisesta poliittisen tilanteen luotauksesta.

Ilmoitusasioita

Puheenjohtaja: Ennen kuin aloitamme keskustelun, kerron muutaman ilmoitusasian. Sääntö- ja järjestövaliokunnan kokous on noin klo 17.30 puheenjohtajaehdokkaiden esittelypuheenvuorojen jälkeen huoneessa 104.

Tämän lisäksi järjestävä valiokunta esittää puoluekokouksen hyväksyttäväksi seuraavansisältöisen sähkeen: "Toveri, kunniajäsen, Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen XXXVI puoluekokous tervehtii Sinua ja toivottaa Sinulle mitä parhainta kesää. Helsingissä 3. päivänä kesäkuuta 1993. Suomen Sosialidemokraattinen Puolue rp."

Tällainen sähke voitaneen lähetettäneen kaikille kunniajäsenille. Lähetetään.

Siirrymme poliittiseen keskusteluun, jossa ensimmäisen puheenvuoron käyttää Esa Pitkälä, Satakunta, valmistautuu Arvo Salo, Helsinki. Sitä ennen kuitenkin muistutan tovereita siitä, että olemme sopineet järjestyssäännön yhteydessä, että jättäisitte tekemänne esitykset kirjallisina tänne puheenjohtajan oikealla puolella istuvalle sihteerille. Lisäksi muistutan tuosta puheenjohtajaehdotusten jättämisajasta, joka oli siis 16.50. Esitykset tehdään kokousedustajille jaetuilla ehdotuslomakkeilla.

Tämän lisäksi hyväksyimme järjestyssäännössä puheenvuorojen pituuden. Toivon, että jokainen pitää siitä kiinni, sillä jokainen minuutti joka menee ylitse, on seuraavalta pois.

Pitkälä, Esa (Satakunnan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! SDP järjestötoiminnan lähihistorian arvioiminen on helppoa, jos tutustuu puolueen toimintakertomuksiin. Keskeisenä juonteena on ollut jäsenkunnan vanhentuminen ja väheneminen. Lähes kaikilla mittareilla mitattuna SDP:n jäsenmäärä on ollut jatkuvassa alamäessä. Vain "kunniavanhusten", vapaajäsenten, määrää on onnistuttu kasvattamaan. Puoluetoimiston lähettämät viestit käänteestä parempaan pitivät sikäli paikkansa, että uusia jäseniä liittyi vuonna 1992 enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä jäsenryntäys ei kuitenkaan ole kytynyt kasvattamaan maksavien ja äänioikeutettujen puoluejäsenten joukkoa.

Toimintakertomuksista löytyvien lukujen pohjalta laskettuna SDP:n äänioikeutetuista jäsenistä vuonna 1980 noin 70 % maksoi oikeudestaan vaikuttaa työväenpuolueessa. Tämä puoluetoiminnan tunnusluku on heikentynyt voimakkaasti. SDP:n äänioikeutetuista jäsenistä vain 57 % maksoi vuonna 1992 puolueelle jäsenmaksua. Puolueveteraanien uskollisuus on kunnioitettavaa eikä se ole ongelman ydin. Todellinen ongelma on se, että SDP:n jäsenyys on menettänyt vetovoimansa 1980-luvulla. Uusien jäsenten puute on muovuamassa demaripuolueesta perinneyhdistystä. Nuorten vahva edustus puoluetoimikunnassa ei perustu vahvaan nuorisojäsenistöön, eläkeläiset ovat aliedustettu jäsenryhmä SDP:n hallinnossa, jos jäsenpohjaa katsotaan.

SDP:n järjestötoiminnan lähihistoria on yllä olevien lukujen valossa kovin surullinen. Sosialidemokraattisen valtakunnan ja kunnallispolitiikan johtajien sekä muiden järjestökulttuurin luojien on syytä miettiä vakavasti sitä, mikä on mennyt pieleen. Gallupeissa näkyvä kannatuksen kasvu tuskin ratkaisee kaikkea suomalaisen sosialidemokratian ongelmia. SDP tarvitsee rakenteita ravistelevan, linjaa kirkastavan ja toimintamoraalia nostavan uudistusohjelman. Muuten ovat edessä lopulliset jäähyväiset joukkopuolueelle. Enää ei saa lakaista maton alle Pekka Paavolan kaltaisten sosialidemokraattien sekoilua kunnallispolitiikassa. Korruptiosyytteet ja epäilyt on puitava paitsi oikeusistuimissa myös järjestöissä. Näin kaikki, mikä on laillista, ei ole sopivaa.

Ruotsin demarit paiskasivat hallituksesta ulos ministerin, joka oli käyttänyt lainsäädännön porsaanreikiä hyväkseen ovelassa veronkierto-operaatioissa. Tässä mielessä olivat puolueenvoston otteet hämmästyttävän myötäsukaisia, kun Ulf Sundqvist häpäisi puolueemme nimen ja maineen. Tämä epäonnistunut liikepankkijohtaja pakeni STS:n vaikeuksia ja huudettiin SDP:n pelastajaksi syksyllä 1991. Kun "Uffe ja sen veli" -bisnekset tulivat julkisuuteen, puoluesihteri Hyvärinen puhui keskustapuolueen ajojahdistista. Se on erittäin valitettavaa.

Hyvät toverit! Ulf Sundqvist oli tehnyt tempauksensa jo ennen puolueen puheenjohtajaksi tuloaan. Mätäpaiseen puhkeaminen oli hyvä asia, eikä sitä pidä leimata salajuoneksi tai ajohahdiksi. Meidän on siivottava omat nurkkamme, koska me haluamme parempaa yhteiskuntaa ja pankkimoraalia. Ovelien tai häikäilemättömien keinottelijoiden sääliminen ei ole sosialidemokratian perusluonne. Me arvostamme tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta.

Mielestäni on hämmästyttävää myös se, että Ulf Sundqvist valittiin uudelleen puolueen mandaatilla Nesteen hallintoneuvoston puheenjohtajaksi. Jopa kepun eduskuntaryhmä perui Kauko Juhantalon ehdokkuuden Rautaruokin hallintoneuvoston puheenjohtajuuteen, koska selvitykset hänen koplauksistaan olivat kesken.

Hyvät toverit! Tapaus Sundqvist antaa huonon kuvan siitä, kenelle SDP on solidaarinen maassa, jossa pankkikriisin maksajiksi ovat joutuneet palkansaaajat ja työttömät. Järjestökulttuurin uudistaminen tai puoluemoraalinen kohentaminen eivät vaadi puheita, vaan selkeitä tekoja, jotta näkyy, ketä me puolustamme ja ketkä ovat meille vastenmielisiä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Arvo Salo, valmistautuu Esa Lahtela, Pohjois-Karjala.

Salo, Arvo (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Puhun pari sanaa politiikan kielestä, tarkemmin sanoen niistä käsitesekaannuksista, joilla maata nyt johdetaan ja niistä harhoista, joiden varassa yhdistyneiden porvarien Suomi suunnistaa.

Velkaelvytys on ensimmäinen ja pahimmin harhassa. Elvytys maksaa itse itsensä takaisin. Työllisyyteen sijoitettu raha tuottaa. Työttömyyden ylläpitäminen sen sijaan maksaa ja käy kansalle kalliiksi. Siksi se onkin hallituksen erityisessä suojeluksessa.

Toinen harha on väite, jonka mukaan julkinen sektori on paisunut liian suureksi. Suomen julkinen sektori on edistyneen Euroopan pienimpiä. Vaikeuksia, hyvät herrat, kautta maan on tuottanut nimenomaan yksityisen sektorin törmäily, yksityisen sektorin johtajien typeryyt, käsittämätön ja anteeksiantamaton.

Kolmas on kolmikanta. Työelämässä kolmikanta ei tarkoita samaa kuin Tapani Kahri, Ilkka Kanerva ja Esko Aho. Se tarkoittaa työntekijöiden, työnantajien ja valtiovallan yhteisymmärrystä.

Neljänneksi poliittinen lakko on käsintehty kummitus ja hyvin karhein käsin. Kun hallitus on ruvennut työnantajien edunvalvojaksi, ei neuvoja, anomuksia

eikä uhkauksia voi muille esittää kuin valtiovallalle. Eikä valtiovallan kanssa asioiminen muuta voi olla kuin politiikkaa.

Viides ja tässä viimeinen on budjettiraha. Veikkauksen tuotto on vuosikymmenet ollut Suomen kulttuurin sampo. Nyt tahtoo Suomen porvari ryöstää sammon ja romuttaa kulttuurin tueksi luodun järjestelmän, jakaa myös veikkorausrahat suoraan budjetista muiden porvaritukiaisten mukana. Torjukaamme sammon ryöstö.

Hyvät toverit! Suomen kansa katsoo meihin, panee toivonsa meihin ja odottaa meiltä nyt poikkeuksellisen paljon siihen tapaan kuin 1944, 1948, 1966 ja 1982. Älkäämme ujostelko näiden odotusten edessä. Muistakaamme tilanteen mitat myös henkilövalinnoissa. Ei valinnoilla pidä osoittaa hyvitystä yhdelle taikka tunnustusta toiselle. Pitää löytää mittava ihminen, tilauksen kokoinen.

Järjestäjille muuan kysymys: Missä ovat lippumme, kun eivät liehu Pitkälläsillä? Kamrater, var är vara fina flaggor? I dag säg jag inga in vid Långbron.

Puheenjohtaja: Seuraavana Esa Lahtela, Pohjois-Karjala, valmistautuu Raimo Holopainen, Pohjois-Karjala.

Lahtela, Esa (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät ystävät ja toverit! Oikeistolainen suuntaus on saanut jalansijaa Suomessa niin kuin koko Euroopassa. Se on merkinnyt vahvaa hyökkäystä ay-liikettä sekä poliittista työväenliikettä ja sen saavutuksia kohtaan. Linja on ollut poikkeuksetta sama. Kysymys on ollut työn ja sosiaalisen turvallisuuden uusjaosta. Rahavallan piirit haluavat aina vain lisää ja muut köyhdytetään ja kurjistetaan.

Ideologista taistelua käydään ay-liikkeen nujertamiseksi ja sosiaaliturvajärjestelmän purkamiseksi massatyöttömyyttä hyväksi käyttäen, joka sekkin on tietoinen valinta, ei mikään luonnonvoima eikä ylhäältä ohjattu voima. Elvyttävää politiikkaa ei haluta harjoittaa. Raha ja puhdas markkinavoima ohjaa kaikkea toimintaa, paitsi tietyt pankkeihin ja maatalouteen liittyvissä kysymyksissä.

Suomalaisesta näkökulmasta katsottuna ilmeisesti Aho ja Viinanen haluavat olla Euroopassa etunenässä näyttämässä tietä maailmanennätyksestä, kuinka sosiaalisen turvallisuuden hyvinvointiyhteiskunnasta tehdään lyhyessä ajassa markkinakapitalismin ihannevaltio, jossa ihminen inhimillisine tarpeineen on sivuseikka. Heikennykset työttömyysturvassa, terveydenhoidossa, koulutuksessa, eläketurvassa sekä lapsi- ym. perhepoliittisissa etuuksissa ovat toteutuneet, ja viikko viikolta kuulemme lisää uusista heikennyksistä.

Palkansaajien ja muiden huono-osaisten verotusta on kiristetty. Työmarkkina-puolella lakko-oikeuden yleissitovuus, työajan jatkaminen, lomarahat ym. kysy-

mykset ovat jatkuvasti leikkausten ja heikennysten kohteena. Viimeisin ja hulin hyökkäys oli nuorten orjapalkka. Sillä ei ainakaan maan taloutta paranneta. Kysymys oli poliittisesta pelistä, jossa hallitus oli olevinaan nuorten puolella ja muut niitä vastaan, jotka ikänsä puolesta eniten tarvitsevat rahaa perheen perustamista ja omaa elämäänsä varten. Uskomatonta, mutta totta!

Nuorten orjapalkkakysymyksen yhteydessä tuli mieleen, eikö ministerien palkkaa voisi leikata 1/10:aan. Se olisi oikein ja kohtuullista siinä mielessä, kun ottaa huomioon, ketä ja mitä ne edustavat. Takaisinperintä käyntiin heti! Valehtelemalla valtansa ottanut hallitus nurin! Suomen kansaa on huiputettu. Uudet ennenaikaiset eduskuntavaalit viimeistään presidentinvaalin yhteydessä!

Yhteiskunnallisesti olemme tilanteessa, jossa kaupan hyllyt ja varastot notkuvat tavaraa, mutta ihmisillä ei ole ostovoimaa. Pitemmän päälle tämä voi johtaa vain yhteen seuraamukseen, väkisinottamismentaliteetin kasvuun ja "jalostukseen" järjestäytyneeseen rikollisuuteen, mafiaan, josta lienee riittävästi esimerkkejä monista maista. Tämäkö lienee aholaisviinaslaisen ideologian ihanne.

Odotan kuitenkin, että sosialidemokraattinen liike on se kokoava voima, joka saa vasemmistolaiset ja ay-liikkeen voimat yhteen. Muuten ei mikään liha kestä, kuten sanotaan. Meidän on saatava käyntiin syvälinen, kaikkia kansalaisia koskettava arvokeskustelu siitä, mitkä ovat sosiaalisen turvallisuuden rajat, mikä on parempi yhteiskunta, joka perustuu oikeudenmukaisuuteen, demokratiin ja sosiaaliseen ajatteluun.

Talouspolitiikan välittömäksi päätavoitteeksi on nostettava työllisyyden parantaminen kestäväällä tavalla. Ostovoiman lisääminen ja hyvinvointivaltion säilyttäminen edellyttävät tuotannon käynnistämistä myös kotimarkkinapuolella. Elvytys on saatava käyntiin. Toverit! Sitä mahdollisuutta ei jätetä käyttämättä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Raimo Holopainen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Marjatta Moilanen, Kymi.

Holopainen, Raimo (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät ystävät, toverit! Julkisen sektorin, eli valtion ja kuntien henkilöstö on joutunut Esko Ahon johtaman hallituksen pelleilyn kohteeksi. Säästöjä ja leikkauksia ja taas lisää säästöjä ja leikkauksia on ollut toimintalinja. Samanaikaisesti kun yksityissektoriin ei pysty työllistämään, vaan meillä on työttömiä jo lähes puoli miljoonaa, pistetään sumeilematta pellolle myös julkisen sektorin henkilöstöä. On kuitenkin muistettava, että julkisen sektorin henkilöstö tuottaa tärkeitä palveluja, jotka tukevat myös yksityissektorin toimintoja.

Totta kai on syytä käydä arvokeskustelua siitä, mitä niukoilla ja niukkenevilla resursseilla on mahdollisuus tuottaa ja mitä todella halutaan tuottaa. Kuitenkin

ylenpalttinen prosenttileikkuri henkilöstössä ja palkoissa on mielestä vain huitaisu, josta puuttuu kokonaisnäkemys. Otan pari esimerkkiä. Ne ovat todella pieniä, mutta sama pätee varmaan suuremmissakin puitteissa. Olen itse töissä valtiolla. Pitäisi olla turvallinen työpaikka, toimin ulosotossa. Mutta eipä vain ole. Vaikka hukumme töihin, on meille numeraalisesti osoitettu, että meitä on liikaa 0,6 henkilöä. Tarkennuksena kannattaa mainita, että meitä on töissä yhteensä kaksi henkilöä, eli oikea henkilömäärä olisi 1,4. Mielenkiintoista olisi kysyä vaikkapa ministeri Viinaselta, mistä kohden katkaistaan vai otetaanko molemmista vähän.

Toinen esimerkki: paikkakuntamme virastotalolla on yksi siivooja, jolla työaika on 6 tuntia. Aiemmin heitä oli kaksi päätoimista. Nyt tämä yksi siivooja joutuu lomittamaan jo talonmiehen, ja työaika on edelleenkin sama 6 tuntia ja palkka, totta kai, sama mikä ennenkin. Sanoinkin hänelle, että pian saat varustautua lomittamaan myös vallesmannin ja ulosottoapulaiset. Eikö tällä lailla lisätä työttömyyttä ainakin, kun siirrytään isompiin mittakaavoihin.

Sitten kuntapuolelle. Kuntien taloudellinen tilanne kautta maan on todella vaikea. Työttömyyden aiheuttama verotulojen vähennys pakottaa kuntia käymään varsin ankariin karsintatoimenpiteisiin. Se alkaa olla jo uhka tärkeille peruspalveluille. Sitä ei suinkaan helpota, että valtio siirtää jatkuvasti rasitteita kuntien harteille. Tulossa oleva arvonlisäverokin on uusi rasite muiden joukossa. Eivätkä luvatut kompensaatiot varmasti korvaa menetyksiä. Miten käy palvelualoilla toimivien pienyrityksien? Arvonlisävero tuo tietojeni mukaan myös jokaiselle palkansaajaperheelle tuhannen markan lisälaskun. Ostovoima vähenee edelleenkin.

Hyvät ystävät, hallituksen ja eduskunnan olisi syytä pitää yksi ylimääräinen iltakoulu, jossa se pohtisi ensiksi tietenkin toimenpiteitä työttömyyden vähentämiseksi ja toisaalta työssäkäyvien työmotivaation lisäämisestä. Miten on, herrat Viinanen ja Aho, tuoko julkisen sektorin palkkojen alennus sittenkään todellisia säästöjä? Eikö olisi jo motivoinnin ja kannustuksen aika raippojen ja leikkausten sijasta?

Puheenjohtaja: Seuraavana Marjatta Moilanen, Kymi, valmistautuu Veikko Simpanen, Uusimaa.

Moilanen, Marjatta (Kymen piiri): Arvoisa puheenjohtaja, arvoiset toverit. Olen pahan nyt taas puoluekokouksessa. Kotoa lähtiessä Moilasan saatesanat olivat, että miksei sinne lähetetä fiksumpia ihmisiä kuin minä, ihmisiä, jotka osaavat tehdä oikeita valintoja. Otan tämän syytöksen vakavasti. Siksipä pyydän anteeksi toveri Pertiltä edellisestä valinnastani. Onneksi hän on nyt käytettävissä tärkeään tehtävään.

Nyt hyppään kuitenkin tämän päivän inhorealismiin ja siihen, miten tästä eteenpäin. Asiat, joita meidän pitäisi hoitaa, ovat jääneet näissä presidenttikaboissa aika lailla varjoon. Otan muutamana esimerkin.

Ensin on tämä tavallinen lisävero, jonka Iiro nyt nerokkaasti on pistänyt ras-kaimmaksi yksinhuoltajille ja lapsiperheille. Suunnitelma on pirullinen siitä syystä, että hän sysää syyn tästä ay-liikkeen niskaan. Näin hän epätoivoisesti toivoo, että ihmiset kääntyisivät ay-liikettä vastaan. Meidän tehtävämme on tämän suunnitelman estäminen.

Sitten tulee tämä arvonlisävero. Sen merkitys ei ole minulle avautunut kyllin. Olen kuitenkin ymmärtänyt sen aiheuttavan toteutuessaan esimerkiksi usean pienyrittäjän kuoleman. Se koskettaa meitä jokaista palvelujen maksuissa, liikennemaksuissa, lääkekuuluissa. En jaksa ymmärtää, mitä arvokasta on sairastamisessa, jotta sekin on pantava verolle.

Kesämökillämme olemme seuranneet erään mökkinaapurimme upeaa moottoriristeilijää, arvo noin 350 000. Olemme nähneet sen ahterista, keulasta, paapuurista ja styyrpuurista laiturissa. Sen sijaan emme ole nähneet sen seilaavan kuin kerran kesässä noin puolen tunnin verran. Tässä on rajoitettuihin mieliimme noussut ajatus, eikö näihin veneisiin ja muihin tämänkaltaisiin voisi määrätä arvonlisäveron. Silloin sen nimityksenkin ymmärtäisi paremmin. Rajoitettu kun olen, pyytäisin tähän kysymykseen vastausta vaikkapa Louekoskelta, joka tietää tämänlaatuisesta finanssipolitiikasta kyllin kertoakseen - tietenkin vedenpitävästi - että meillä ei muuta vaihtoehtoa ole, mutta haluaisin nyt kuulla sen kummin-

Eli se siitä arki-inhorealismista, jossa elämme, oli sitten pressa kuka tahansa. Tulen luottamaan kuin muuriin valittavaan puheenjohtajaan, että hän tekee meille oikeat ratkaisut tässä poliittisessä tilanteessa. Ja varjele luoja, jos hän pettää luottamukseni.

Puheenjohtaja: Matti Louekoski varmaan jossakin vaiheessa vastaa täällä esitettyyn kysymykseen. Seuraavana Veikko Simpanen, Uusimaa, valmistautuu Marja-Leena Viljamaa, Sosialidemokraattiset Naiset.

Simpanen, Veikko (Uudenmaan piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Me olemme nyt kokeneet tässä jo muutamana vuoden ajan aika ankeita hetkiä. Oikeistopuolueiden epäinhimillinen politiikka kohtelee rajusti suomalaisia. Maan hallitus ja eduskunnan oikeistopuolueet ajavat vain pääoman omistajien etua, eli on palattu aika lailla alkujuurille myöskin tässä työväenliikkeen taistelun sisällössä. Olemme joutuneet jälleen taisteluun pääomaa vastaan.

Porvaripuolueiden politiikka ei lainkaan huomioi ihmistä. Pelkästään koko politiikan sisältö rakentuu pääoman hyvinvointiin. Puolueet varmasti tietävät. - nämä porvaripuolueet, heillä on sen verran asiantuntijoita - että pääoman liikkuvuus on Euroopassa vapaata. He tietävät, että rahan pumppaaminen pääomanomistajille merkitsee sitä, että se saattaa mennä minne tahansa. Se raha ei Suomen kansantaloutta välttämättä elvytä lainkaan. Muun muassa viime vuonna, joka oli lamavuosi, suomalaiset yritykset veivät tästä maasta yli kahdeksan miljardia markkaa ulkomaisiin hankkeisiinsa, siis kovana lamavuotena. Siitä huolimatta epäinhimillisesti vain pääoman etua ajatellen valtiovalta rakentaa tälläkin hetkellä porvaripuolueitten voimin ensi vuoden tulo- ja menoarviota, joka jatkaa pääoman hyvinvoinnin ja ihmisten pahoinvoinnin lisäämistä.

Tämän puoluekokouksen on nyt mielestäni selvästi lähdeävä taistelemaan ihmisten puolesta. Meidän on lopetettava myötäileminen tuolle järjettömälle, kovalle, pääomaa suosivalle politiikalle. Puheistamme tai tämän kokouksen päätöksistä ei saa näkyä enää sellaista lipeämistä siitä, mikä meille pitää olla tärkeä, suomalaisten ihmisten hyvinvointi. Se voidaan saavuttaa. Talouspolitiikassa on yhtä paljon vaihtoehtoja kuin maapallon pinnalla siirryttäessä paikasta toiseen. Ei ole olemassa vain yhtä talouspoliittista Korkmanin, Sailaksen tai Viinosen vaihtoehtoa. On olemassa yhtä paljon vaihtoehtoja kuin noita asteita on kompassissa.

Samaan talouspoliittiseen päämäärään voidaan edetä useita eri teitä käyttäen. Reitti on erilainen, mutta päätepiste voi olla täysin sama. Riippuu juuri poliittisista ajankohtaisvalinnoista, mitä tietä siihen päämäärään kuljetaan. En voi uskoa, että porvareitten päämäärä näyttäisi olevan - ei se ainakaan siltä näytä - mikä se esimerkiksi minulla on. En usko, että he voisivat olla niin tyhmiä harjoittaessaan tuollaista politiikkaa, että luulisivat sillä Suomen kansalaisten elämänlaadun paranevan.

Meidän on nostettava tässä puoluekokouksessa keskeisiksi asioiksi päätökset työllisyyden lisäämisestä. Meidän on ponnisteltava sellaisten päätösten hyväksi, että tuo todella mieletön työttömyys saadaan vähentymään. Se maksaa hirvittävän paljon ja on todella epäinhimillistä.

Meidän on taisteltava myöskin sosiaaliturvan puolesta. Me olemme rakentaneet tähän maahan sosiaaliturvan, joka ei suinkaan tuo ihmisille mitään mahtavaa elintasoaa. Sen vähäisen turvan puolesta meidän on täälläkin tehtävä päätöksiä.

Kun täällä puheenvuorossa mainittiin tuo arvonlisävero, jonka hallitus on päättänyt ottaa käyttöön ensi vuoden alusta, esitän, että tämä puoluekokous toteaa, ettei tällaisena ajankohtana ole mitään järkeä lähteä toteuttamaan arvonlisäveroa. Meidän on vaadittava, että tuo jälleen kansalaisia kovasti koetteleva veromuoto, joka merkitsisi pääomanomistajille huomattavaa tulonsiirtoa, torjutaan

tällaisena aikana. Siihen siirtyminen voidaan toteuttaa sitten, kun kansantalous on toisenlaisessa kunnossa.

Ilmoitusasia

Puheenjohtaja: Ohjelma- ja julkilausumavaliokunta kokoontuu huoneessa 157 tänään klo 20.00.

Seuraavana Marja-Leena Viljamaa, Sosialidemokraattiset Naiset, valmistautuu Ulpu Iivari, Helsinki.

Viljamaa, Marja-Leena (Sosialidemokraattiset Naiset): Hyvät toverit! SDPrlle voitolliset kunnallisvaalit ovat takana. Ihmiset luottavat ja panevat toivonsa meihin sosialidemokraatteihin. SDP:n menestys viime kunnallisvaaleissa oli - kun asiaa analysoidaan tarkemmin - erityisesti naisten saaman suuren kannatuksen ansiota. Suurista puolueista sosialidemokraateilla on eniten naisia kunnanvaltuustoissa. Myös SDP:n eduskuntaryhmässä naisia on lähes puolet.

Naisten on päästävä mukaan puolueemme linjauksiin kansan antaman kannatuksen mukaisesti. Tämä on oikeudenmukainen vaatimus ja samalla velvollisuus niitä ihmisiä - naisia ja miehiä - kohtaan, jotka ovat äänensä sosialidemokraattisille naisille antaneet.

Mutta ei vain kannatus, vaan myös asiat vaativat naisia puolueen johtoon juuri nyt. Ensinnäkin hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden pelastaminen on naisille hyvin kallisarvoista. Palvelut mahdollistavat naisten työssäkäynnin ja samalla tarjoavat työmahdollisuuksia. Saarikangasmaiset säästöajatuksot on kerralla torjuttava SDP:ssä. Myös maan hallitus ajaa järjestelmällisesti alas hyvinvointipalveluiltamme suursäästöillään. Puolueessamme on kehiteltävä "vastalääke", sosialidemokraattinen malli, jolla niukassakin taloudellisessa tilanteessa säilytetään peruspalvelumme. Sosialidemokraattiset naiset ovat kautta aikojen osoittaneet kiinnostuksensa, taitonsa ja tekemisensä juuri sosiaalisten palvelujen alueella. Siksi heitä tarvitaan puolueen johdossa juuri nyt haettaessa viisaita, taloudellisia ja toimivia ratkaisuja sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen palveluihin. Puolueella ei ole varaa tässä hetkessä olla käyttämättä näitä naisten tietoja ja taitoja sekä valtakunnan- että maailmanlaajuisesti.

Toinen merkittävä asiakysymys SDP:ssä on EY-jäsenyyden ratkaisu. Kehotankin kiinnittämään huomiota Sosialidemokraattisten Naisten puoluekokousaloitteeseen "Naiset mukaan EY-keskusteluun". Suomalaiset joutuvat tekemään henkilökohtaisen ratkaisun EY-jäsenyyttä koskevassa kansanäänestyksessä. Sen pohjana on oltava vankkaa tietoa Suomen vaihtoehtoista ja niiden seurauksista. Naisten ottaminen mukaan integraatioprosessiin täysivaltaisina vaikuttajina

puolueen joka tasolla on tulevaisuuden avainkysymys. Siitä varmasti riippuu myös kansanäänestyksen tulos. EY:stä ei saa tulla pelkkä miesprojekti.

Hyvät toverit! Miksi puoluekokouksesta toiseen on perusteltava yksinkertaista totuutta, että naisia ja miehiä on valittava tasapuolisesti? Sanotaan, että "sukupuoli ei saa vaikuttaa". Silloinhan sukupuoli todella on vähiten vaikuttanut, kun naisten ja miesten osuus on noin 50 % kummankin. Mutta ei liene sattuma, niin kuin eräs naispuheenjohtaja totesi Jyväskylässä käydessään, että sitten Forssan puoluekokouksen 90 vuoteen ei puolueessamme ole ollut yhtään naispuheenjohtajaa! Mikä on se vastavoima puolueessamme, joka työntää naisia syrjään? Onko se enemmän naispelko, vai onko se todella raadollinen valtapyrkimys?

Useissa eurooppalaisissa puolueissa on naisten osuuden parantamiseksi otettu käyttöön nk. kiintiöt 35-40 %, koska uhkana on ollut eurooppalaisessa kulttuurissa, että naiset perustavat muuten omia puolueita. Jopa Ruotsin sosialidemokratiaassa tänä päivänä keskustellaan naispuolueesta. Koska me emme ole halunneet perustaa omaa puoluetta emmekä myöskään ottaa käyttöön kiintiöitä, on meidän osoitettava demokratian ja tasa-arvon nimissä, että kykenemme ilman kiintiöitäkin hoitamaan naisten ja miesten tasa-arvoisen edustuksen. Muuten tasa-arvolakiakin ollaan eduskunnassa tiukentamassa!

Siksipä, hyvät toverit, Sosialidemokraattiset Naiset vaatii, että SDP:n puoluehallituksen 13 jäsenestä vähintään puolet eli 7 on naisia - liittohallituksen kannanotto toukokuun lopulta. Siinä on tulevaisuutemme, jos todellakin haluamme olla iso puolue ja seuraavissa eduskuntavaaleissa ottaa samanlaisen voiton kuin viime kunnallisvaaleissa. Seitsemään mahtuvat esimerkiksi Liisa Jaakonsaari, Tarja Halonen, Tuula Haatainen, Elina Lehto, Sinikka Näätäsaari, Marjatta Vehkaoja ja Riitta Myller.

Hyvät toverit! Tasa-arvoiset valinnat pitävät puolueemme parhaiten pinnalla. Ja on myös oleellista, että puheenjohtajistossa näkyy sekä nais-, ay- että nuorisonäkökulma. Siksi esitänkin jo tässä vaiheessa harkittavaksi, että sääntömuutoksen yhteydessä mietitään uudelleen, tarvitseeko puolueemme kolmea varapuheenjohtajaa. Mielestäni tarvitsee.

Puheenjohtaja: Seuraavana Ulpu Iivari, Helsinki, valmistautuu Antti Vuolanne, Satakunta.

Iivari, Ulpu (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Minusta tämän kokouksen isoin asia on se, pystymmekö sellaiseen linjanvetoon, että sosialidemokratia on kansalaisten luottamuksen arvoinen sitten, kun vastuunoton aika tulee, sillä se tulee ennemmin tai myöhemmin. Sen vuoksi tämän kokouksen tärkein asiakirja on Talouskehityksen linjoja -keskusteluaineisto, jonka päälinjauksiin ainakin minun on helppo yhtyä.

Tasa-arvon ja hyvinvoinnin yhteiskunta tarvitsee tuekseen tuottavaa työtä ja teollisia työpaikkoja. Niille on raivattava tilaa. Tämä ei merkitse paluuta savupiipputeollisuuteen, mutta on kyllä pidettävä mielessä, että myös tulevaisuudessa me tarvitsemme metsää ja raskasta metallia. Tästä syystä me tarvitsemme myös selkeän perusvoimaratkaisun. Tämä linjavalinta tuottavan työn puolesta on sovittavissa kestävä kehityksen periaatteisiin. Emme tarvitse vanhan aikaista, rakenteita vääristävää tukipolitiikkaa, vaan ennen kaikkea panostusta koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehittelyyn.

Sosialidemokratian on myös jatkettava sitä pohdintaa, jota olemmekin jo muutama vuoden käyneet valtion ja kuntien roolista, mitä tehtäviä kuuluu yhteiselle sektorille ja kuinka voimme entistä tehokkaammin tuottaa tasa-arvoyhteiskunnan kannalta tärkeitä palveluita.

Kun sanoin, että tämä talouspoliittinen keskusteluaineisto on minun mielestäni hyvä paperi, niin yksi puute siinä on. Siinä ei ole ehditty ja jaksettu pohtia, miten teknologinen kehitys vaikuttaa työpaikkojen tarjontaan tulevaisuudessa. Siksi esitänkin toivomuksen, että Sosialidemokraattinen Puolue tulevalle puoluekokouskaudella pysähtyy vakavasti pohtimaan työn jakamisen kysymyksiä tulevaisuuden yhteiskunnassa.

Monet asiantuntijathan sanovat, että Euroopassa, kehittyneessä teollisessa Euroopassa, joukkotyöttömyydestä on tullut pysyvää. Teknologisen kehityksen myötä tapahtuva tuottavuuden nousu merkitsee, ettei kasvusta huolimatta uusia työpaikkoja synny entiseen malliin. Siksi meidän täytyy miettiä aivan uudella tavalla, kuinka työtä tulevaisuudessa jaetaan, minkälainen on palkkatyön osuus ihmisen elämänskaarella, millä tavalla kalliit investoinnit saadaan nykyistä parempaan käyttöön, kuinka työtä ja perhettä yhdistetään, minkälaista tulonsiirtoa veropolitiikkaa kaikki nämä tavoitteet merkitsevät.

Puheenjohtaja: Seuraavana Antti Vuolanne, Satakunta, valmistautuu Kauko Tuupainen, Keski-Suomi.

Vuolanne, Antti (Satakunnan piiri): Hyvät toverit! SDP:llä on takanaan kahdet traumaattiset eduskuntavaalit, joissa puolue on menettänyt yhteensä noin 200 000 ääntä. Koko 80-luku on ollut aikaa, jolloin porvarilliset puolueet ovat yleisesti lisänneet kannatustaan. Nyt olemme yllättäen tilanteessa, jossa SDP:n kannatus gallupien mukaan ylittää 30 %. Nyt SDP:n on kyettävä selkeästi näkemään ja ymmärtämään, mistä sen kannatuksen nousu johtuu. Siksi tilanne vaatii tarkkaa ja syvällistä analyysiä, mikäli tämä kannatuksen taso halutaan säilyttää.

Sosialidemokraattinen Puolue on johdonmukaisesti pystynyt nostamaan kannatustaan silloin ja vain silloin, kun se on pystynyt selkeästi profiloitumaan ja

leimautumaan oman aateperintönsä edustajaksi ja tuomaan esille päämääränsä, arvolähtökohtansa ja tavoitteensa selkeästi ja kirkkaasti. Samoin johdonmukaisesti silloin, kun sos.dem. puolueen profiili on käynyt epämääräiseksi, on sen kannatus romahtanut. Ihmiset, etenkin nuoret, eivät halua samaistua harmaaseen hallintomassaan, jonka itsetarkoitus on pysyä vallassa ja jolla ei ole mitään sanottavaa nykyihmiselle. Näin surkeasti kävi esimerkiksi punamustan hallituksen kaudella. Hallituspuolueita ei pystynyt erottamaan toisistaan, eikä SDP:llä ollut selkeästi näkyvää, itsenäistä identiteettiä. Nähtiin vain demariministereitä selittelemässä ympäri maata, miksi kaikkein rikkaimpien veroprosenttia piti laskea. Jos SDP:n linja on hämärä ja epäselvä myös seuraavalla hallituskaudella, on romahdus varmasti edessä.

Mutta mikä on SDP:n politiikan sisältö ja sanoma tänä päivänä? Sosialidemokratian kannatuksen nousussa on paljon kysymys perusteellisemmasta ja suuremmasta muutoksesta koko suomalaisessa yhteiskunnassa. 80-luvun oikeistosuuntaus markkinoi itseään erityisesti yksilöllisyyden ja itsenäisyyden linjana, jossa vapaan kilpailun vallitessa näin voi yksilöllisten kykyjensä avulla nousta muita ylemmäksi. Ja erityisesti kokoomus ja myös vihreät ovatkin lisänneet voimakkaasti kannatustaan nuorten keskuudessa 80-luvun aikana sosialidemokraattien jäädessä nuolemaan näppejään alenevan kannatuksensa kanssa.

Nyt kuva porvarillisesta vaihtoehdosta on realistisoitunut ja karistanut myyttiään myös muissa Länsi-Euroopan maissa. Thatcherismin ja reaganismin vapaan markkinatalouden opit eivät ole täyttäneet odotuksia, joita vielä 80-luvun alussa vallitsi. Yhä useammin on jouduttu huomaamaan, että porvarien puhuma yksilöllisyys tarkoittaakin ihmisten välisen eriarvoisuuden lisäämistä. Puhe yksilön itsenäisyydestä tarkoittaakin välinpitämättömyyttä heikommista. Byrokraattisen holhouksen vastustaminen onkin johtanut kansalais- ja perusoikeuksien purkamiseen, niinkuin nyt nähdään. Porvarillinen valinnanvapaus merkitseekin vapautta rikkaille, vahvemman oikeutta ja jähmeämpää luokkayhteiskuntaa, jossa vapaus valita riippuu vanhempien varallisuudesta.

Yhä useammilla on nykypäivänä aito huoli hyvinvointivaltion tarjoamien palvelujen ja oikeuksien purkamisesta ja tulevaisuudesta. Samoin koetaan yhä epäoikeudenmukaisempana leikkaukset kaikkein köyhimpien toimeentulossa. Siksi nyt on sosialidemokraattisten arvojen etsikkoaika. Sosialidemokraattiset perusarvot, ihmisten välinen tasa-arvo, solidaarisuus ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus nostavat päätään. Tämä arvomuutos etsii nyt poliittista purkautumiskanavaa. Mikäli Sosialidemokraattinen Puolue ei pysty selkeästi edustamaan näitä arvoja, niiden kannatus kanavoituu muuta kautta, ts. paradoksaalisesti sosialidemokratian kannatus kanavoituu muun kuin SDP:n kautta.

Socialidemokratian on löydettävä tämänpäivän kansainvälistyvään markkinatalouteen soveltuva tasa-arvon ja solidaarisuuden strategia, yleiseurooppalainen

hyvinvointiyhteiskunnan linja, joka on astetta solidaarisempi kuin porvarien vaihtoehto. Sen pitää löytää vaihtoehto, joka pystyy paremmin toteuttamaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ihmisarvoisen elämän myös heikoimmille yhteiskunnan jäsenille.

Hyvinvointivaltion puolustamisen lisäksi sosialidemokratian perinne ja rooli palkansaajien ja työvoiman suojelijana korostuu nyt enemmän kuin koskaan. Vaipailla markkinoilla työvoimalla ei ole muuta turvaa kuin joukkovoima ja järjestäytyminen. Toivon, että tämän huomaavat myös nuoret palkansaajat viimeistään silloin, kun työnantajille annetaan täysi vapaus pyörittää palkansaajaa mielin määrin, kun yhteisesti tehdyt sopimukset eivät enää pidä, kun työehtosopimuksia aletaan romuttaa yksipuolisesti ja kun nuoria myydään halpatyövoimana alle minimipalkkojen. Siksi sosialidemokratian on rohkeasti otettava haaste vastaan ja tartuttava tähän meneillä olevaan - ainakin uskon niin - ihmisyiden arvomurrokseen ja toteutettava paikkansa yhteiskunnassa, joka sille on perinteisesti jo sadan vuoden aikana kuulunut, humanisuuden, ihmisyiden, tasa-arvon ja solidaarisuuden puolustajana.

Puheenjohtaja: Seuraavana Kauko Tuupainen, Keski-Suomi, valmistautuu Pekka Korpinen, Helsinki.

Tuupainen, Kauko (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Jokunen sana ajankohtaisesta pankkipoliittisesta tilanteesta.

Mielestäni Suomen Pankin olisi ryhdyttävä tositoimiin Suomen Säästöpankin suhteen. Vaikka SKOP:n pelastamiseen uhratut miljardit eivät olekaan ulkomailta lainattua rahaa tai veromarkkoja, vaan ns. setelirahoitusta, on mielestäni aivan väärin, että yhtä pankkiryhmittymää tuetaan kyseenalaisin keinoin.

Minusta on lapsellista, että tasavaltamme pääministeri, elinkeinoasiamies Esko Aho, sanoo pankkituen olevan vain lainaa, jonka velallinen maksaa korkoineen takaisin. Samankaltaista propagandaa levittää myös Valtion vakuusrahasto. Tämänkaltainen puhe on lopetettava totuuden vastaisena tai muutoin eräät tahot ovat ajamassa Suomea totaaliseen konkurssiin. Mielestäni SKOP ja Suomen Säästöpankki on ajettava vähin äänin alas, sillä ei ole mitään mieltä siinä, että esimerkiksi minun, lähes rahattoman Suomen kansalaisen, vähiiä varoja on uhrattu pankkitukeen jo yli 4 000 markkaa. Pankkituen yhteissummahan on jo yli 30 miljardia markkaa eli yhtä paljon kuin koko maan kuluvan vuoden verokertymä. Jos tämä meno jatkuu, niin tämän vuoden loppuun mennessä pankkitukeen joudutaan käyttämään lähes 80 miljardia markkaa eli 16 000 markkaa jokaista Suomen kansalaista kohden. Näinkin suuret summat yhteisiä verovarojamme vääristävät keskuspankkien keskinäistä kilpailutilannetta, ja on olemassa suuri vaara, että myös muut pankkiryhmittymät ajautuvat mukaan tämänkaltaiseen peliin.

Sanomattakin on selvää, minkälaisen valttikortin Suomen Säästöpankki on itselleen valtiovallan myötävaikutuksella saanut. Lieneekö puhdas sattuma sekin, että Suomen Säästöpankki on erittäin aktiivinen ajamaan konkurssiin niin sanottuja ongelma-asiakkaitaan. Kynnys on ainakin melkoisesti madaltunut, kun vertaa sitä pankkeihin, jotka eivät ole saaneet pankkitukea. Suomen Säästöpankin tempu on ollut hyvin yksinkertainen. Huono asiakas saatetaan konkurssiin, ja valtio antaa riihikuivia seteleitä pankille. Ja jälleen joutuu kaadetun yrityksen työntekijät kilometritehtaalalle. Tämä ei voi olla, eikä se olekaan oikein.

Toveri puheenjohtaja! SDP:n, Suomen suurimpana puolueena ja ainoana oikeana palkansaajapuolueena, on tartuttava härkää sarvista ja laitettava tämä yksinkertainen asia järjestykseen. Tässä työssä, jos muu ei auta, on säästöpankkiryhmä ajettava korrektisti alas. Uskon, että osaavia ostajia tai fuusiosuorittajia löytyy tästä maasta.

Puheenjohtajaksi siirtyi Sini-Pirkko Silvan.

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro on Pekka Korpisella, Helsinki, valmistautuu Risto Kuisma, Helsinki.

Korpinen, Pekka (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Sanotaan, että valta turmelee. Ei voi kiistää, etteikö SDP:llä olisi ollut vuoden 1966 murroksesta lähtien huomattava valta suomalaisessa yhteiskunnassa, joka monen mielestä alkoi 1980-luvulla olla jo ylimitoitettu puolueen vaaleissa saamaan kannatukseen nähden. Samaan aikaan myös järjestötoimintamme passivoitui ja puolue valtioUistui. Käsittääkseni se arvio, joka tehtiin viime eduskuntavaalien jälkeen, että siirryimme oppositioon heikon menestyksen jälkeen, oli aivan oikea. Vaikka kuluneet vuodet ovat olleet puolueelle myrskyisiä, ne ovat luo-
neet pohjaa puolueen perinpohjaiselle uusiutumiselle ja uudelle nousulle, mitä myös tuoreet gallup-tiedot tukevat.

Poliittinen ilmasto on muuttumassa 1980-luvun itsekkään kasinotalouden kauden jälkeen 1990-luvun loppupuolella politiikan ja talouden uuteen jakoon. Kunnialisuus ja aatteellisuus nousevat jälleen ansaitsemaansa arvoon. Tämän kokouksen asialistalla on paljon tärkeitä ohjelmallisia kysymyksiä, mutta kuitenkin käytännössä politiikan linjavalintoja tehdään henkilöiden kautta. Käsittääkseni juuri valitsemalla oikeita henkilöitä oikeaan aikaan puolueemme johtoon määrittelemme syvällisesti puolueen linjakysymyksiä. Tulevissa 1990-luvun ja 2000-luvun alun haasteissa tarvitaan henkilö, jolla on vahva aatteellinen ankkuroituminen sosialidemokratian arvomaailmaan ja joka on myös riittävän kansainvälinen johtamaan puoluetta siinä uudessa Euroopassa, johon SDP:n on myös löydettävä kunnollinen paikkansa.

Vaikka puheenvuoroni oli tarkoitettu henkilökeskusteluvaiheeseen, se jostakin syystä tuli hyvin nopeasti. Tässä vaiheessa voi todeta, että ne ominaisuudet, joihin viittasin - uskollisuus, kunniallisuus, rehellisyys, aatteellisuus, kansainvälisyys, kansainvälisen solidaarisuuden arvostaminen - ovat kaikki ominaisuuksia, joissa Paavo Lipponen on kunnostautunut poikkeuksellisella tavalla SDP:ssä. Häntä ei valta ole koskaan turmellut. Vara-Manusta hän saattoi siirtyä työttömyyteen ja alkaa omaehtoisen poliittisen uran. Vallan turmelemista pahimmillaan oli se, kun sinipunahallituksen jäsenet nimittivät toisiaan korkeisiin pakaste- ja muihin virkoihin, varmistivat asemiaan, vaikka tosiasiassa olivat esteellisiä toisiaan nimittämään. Julkiseen valtaan ei valita henkilöitä ajamaan omaa etua vaan yhteistä etua. Uskon, että tämä seikka on ollut keskeisesti vieraannuttamassa kansalaisia poliittisesta toiminnasta.

Se uusi nousuja luottamus, joka SDP:lle on tulossa, pitää pystyä ottamaan kunolla huomioon myös tärkeissä henkilövalinnoissa, joita meillä on edessä.

Puheenjohtaja: Seuraavana Risto Kuisma, Helsinki, valmistautuu Raimo Järvinen, Pirkanmaa.

Kuisma, Risto (Helsingin piiri): Hyvät toverit! Kun olemme sosialidemokraattien puoluekokouksessa, niin aion tarkastella omasta näkökulmastani poliittista tilannetta ja tulevaisuutta nimenomaan sosialidemokraattien kannalta. Jätän hallituksen ja muiden puolueiden haukkumisen vähemmälle, koska varmasti me kaikki sosialidemokraatit pidämme tätä omaa puoluettamme ja toimintaamme parhaana. Se lienee itsestään selvää.

Itsekritiikin paikka meilläkin on paljolti jo sen takia, että tila, missä suomalaisessa yhteiskunnassa nyt ollaan, ei tietenkään johdu pelkästään siitä, mitä virheitä tämä viimeinen hallitus on tehnyt, vaan syyt ovat paljon syvemmällä. Ne ovat koko suomalaisessa yhteiskunnassa ja siinä yhteiskuntarakenteessa, jossa nykyinen puoluejärjestelmä ja etujärjestelmä on käyttänyt keskeisesti valtaa ja kiistatta sosialidemokraatit yksityisistä ryhmistä varmasti suurinta valtaa. Siinä mielessä voimme kaikki myöntää, että virheitä on tehty, koska muuten meillä ei olisi puolta miljoonaa työtöntä eivätkä kansalaisemme olisi niin pettyneitä omaan valtajärjestelmäämme. Poliitiikkaa eli yhteisiä asioita on hoidettu myös aika huonosti. Parantamisen varaa on.

Kysymys on siitä, että joko itse pystymme parantamaan omaa toimintaamme tai sitten toteutuu toinen vaihtoehto eli se, että kansalaiset menettävät lopunkin luottamuksen järjestelmään, jolla valtaa tässä yhteiskunnassa käytetään, ja syntyy joku toinen. Siitäkin on esimerkkejä mm. itärajan takana.

Jos ajattelemme suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, mitä se parhaimmillaan on ja on ollut, niin valitettavan paljon tässä yhteiskunnassa on myös hyvinvointiyh-

teiskunnan piirteiden lisäksi holhousyhteiskunnan piirteitä. Tämä yhteiskunta on demokraattinen, mutta vielä monta kertaa enemmän byrokraattinen. Työväenliikkeen alkuperäisiä arvoja on vapaus, mutta se vapauskin monta kertaa jää monenlaisen holhouksen alle.

Kapitalistit ja porvarit ovat sortaneet vähäosaisia aina, mutta usein tänä päivänä tuntuu, että myös byrokraatia ja byrokraatit sortavat normaalia suomalaista ihmistä. Yhteistä etua pitäisi ajaa eduskunnassa, järjestöissä ja kaikissa luottamustehtävissä, mutta monesti kansalaisista tuntuu, että oma etu ja oman lähipiirin etu on huomattavasti tärkeämpää. Saatua poliittista valtaa käytetään ihan toisiin tarkoituksiin kuin yhteiseen kansalaisten etuun.

Tasa-arvosta puhutaan, mutta usein tuntuu, että valtaeliitin oma tasa-arvo on tärkein. Oman lähipiirin suosiminen ei ole tasa-arvoa, ei poliittiset virkanimitykset, ei lähipiirin järjestöjen rahanjako jne., joihin myös sosialidemokraatit ovat syyllistyneet, keskustapuolue vielä suuremmassa mittakaavassa, mutta sehän ei ole mikään puolustus omille virheille.

Työväenliikkeen ja sosialidemokraattien pitäisi palata perinteisiin arvoihin; vapauteen, avoimuuteen, rehellisyyteen siten, ettei meidän tarvitse keskustella, minkälaisen kuvan me puolueena annamme. Me annamme juuri sellaisen kuvan kuin mitä olemme. Puhumme paljon siitä, että julkisuus antaa meistä väärän kuvan, ja meidän pitää valita ihmisiä sen mukaan, minkälaisen kuvan he antavat. Heidän pitää toimia niin, että se kuva on oikea. Kuvanhan pitää olla tietysti sellainen kuin toiminnankin.

Kun sitten valitsemme itsellemme johtajia, heidän pitää olla vahvoja. Jos tarvitsimme heikkoa johtajaa, silloin ei varmasti tarvittaisi johtajaa lainkaan. Omalta kannaltani voin hyvin yhtyä Pekka Korpisen esitykseen ja nähdä, että Paavo Lipponen on tällä hetkellä ehdokkaista sopivin puolueen puheenjohtajaksi.

Puheenjohtaja: Seuraavana Raimo Järvinen, Pirkanmaa, valmistautuu Liisa Jaakonsaari, Oulu.

Järvinen, Raimo (Pirkanmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekousedustajat! Nyt kun Sosialidemokraattisen Puolueen puheenjohtajan vaihtoviikot ovat ohi, on Sosialidemokraattisen Puolueen ryhdistädyttävä ja ryhdyttävä tekemään todellista näkyvää ja tuloksiin johtavaa oppositiopoliittikkaa. On täysin ymmärrettävää, että puolueen sisäisten tilanteiden johdosta sekä pitkän hallituskauden jälkeen puolueen on ollut vaikea sopeutua oppositiorooliin. Liian usein on haikailtu lähtöä hallitukseen ja kolkuteltu hallitusovia jopa kyllästymiseen asti.

Me olemme nyt oppositiossa. Myös opposition kautta voidaan vaikuttaa päätöksentekoon. Vaikka se on huomattavasti vaikeampaa kuin hallituksesta käsin, on enemmistöparlamentarismin vallitessa selkeällä, johdonmukaisella ja aggressiivisen aktiivisella julkisella toiminnalla mahdollisuus vaikuttaa yhteiskuntapolitiikan sisältöön.

Meidän on pystyttävä luomaan kansalaisille lunastettavissa oleva optio, millä tavalla sosialidemokraatit tulevat maan taloutta ja työllisyyttä sekä sosiaalista turvallisuutta edistämään. Jos sosialidemokraateilla on hallitusvastuu, meidän tulee tavoitella yli 50 prosentin kannatusta. Vain siten voimme toteuttaa ne tavoitteemme ja yhteiskuntapolitiikan linjaukset, joita ajamme. Olemme yhden merkkipaalun saavuttaneet. Gallupien mukaan meillä on yli 30 prosentin kannatus. Se ei vielä riitä, sillä vasta yli 100 kansanedustajan voimalla pystytään asioita hoitamaan niin kuin haluamme.

Aloite on nyt otettava yhteiskuntapolitiikan hoidossa Sosialidemokraattiselle Puolueelle. Viimeiset pari vuotta aloite on ollut yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa ay-liikkeellä ja ennen kaikkea SAK:laisilla teollisuusliitoilla. Siitä julkisesta esiintymismallista on syytä myös puolueen ottaa oppia ja soveltaa se puolueen julkiseen esiintymistoimintaan.

Socialidemokraattien tulee olla se voima, joka yhdistää kansakunnan. Vallassakin sen tulee huomioida opposition tarpeet ja osoittaa, että enemmistöparlamentarismissakin voidaan hallita kokoamalla kansakunta yhteen eikä jakamalla kahteen. Meidän tulee selkeästi kertoa ne painopisteet, joita vaikeassa taloudellisessa tilanteessa maassamme sosialidemokraatit tulevat pitämään yllä kaikille kansalaisille perusoikeuksina, ja ne alueet, joista nykyiseen järjestelmään näiden tehdään maksullisia tai harkinnanvaraisia.

Nykyinen työttömyysturvajärjestelmä on maailman halvin ja kattavuudeltaan laajin. Työelämän lainsäädännön kolmikantavavalmistelu, taloudellinen toimeiliasuuden käynnistämisen ja järjettömän pankkitukijärjestelmän purkaminen ovat niitä keskeisiä paaluja, joiden tulee olla Sosialidemokraattisen Puolueen yhteiskuntapolitiikan linjauksen keskeisiä tunnuksia. Esko Ahon porvarillinen hallitus on romuttanut maamme talousrakenteita niin pahasti, että joudumme väliaikaisesti tekemään nykyiseen sosiaaliseen ja taloudelliseen hyvinvointiin vaikuttavia leikkauksia. Ne leikkaukset on tehtävä oikeudenmukaisesti sosiaalista ja henkistä turvallisuutta korostavasti. Näihin meillä on jo olemassa valmiita ohjelmia ja tavoitteita, joita ay-liikkeen puolelta on kahden viimeisen vuoden aikana useaan otteeseen julkisuuteen saatettu.

Meidän tulee myös huolehtia siitä, että tässä puoluekokouksessa tapahtuvat henkilövalinnat peilataan näiden tavoitteiden pohjalta. Puolueen puheenjohtajan tulee olla jämäkkä, aatteellisesti vahva ja ennen kaikkea itsensä täydellisesti

sosialidemokratian eteen uhraava henkilö. Puolueen puheenjohtajan paikka ei ole harjoittelupaikka, sillä seuraavien vaalien jälkeen Sosialidemokraattisen Puolueen puheenjohtajan tulee ottaa vastaan ministeriposti.

Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Olkoon tämä puoluekokous Sosialidemokraattisen Puolueen uuden aikakauden lähtölaukaus. Laittakaamme jokainen Sosialidemokraattisen Puolueen jäsen täällä puoluekokouksessa päätettävien tavoitteiden puolesta likoon niin työpaikoilla, kaduilla ja turuilla, kaupoissa jne. Missä tahansa kohtaamme ihmisiä, meidän tulee olla ylpeitä sosialidemokratiasta, meidän tulee olla ylpeitä isänmaamme puolesta. Tätä kautta me osoitamme kansalaisille, että me tunnemme vastuamme ja olemme valmiit työskentelemään hartiavoimin itsemme uhraten maamme talouden ja työllisyyden kohtamiseksi.

Puheenjohtaja: Seuraavan puheenvuoron käyttää Liisa Jaakonsaari, Oulu, valmistautuu Pirkko Peltomo, Satakunta.

Jaakonsaari, Liisa (Oulun piiri): Hyvät puoluetoverit! Ensiksi hyviä, sitten huonoja uutisia. YLEn ystävänä on ensinnäkin syytä panna merkille se, että Metsoloita katsotaan sittenkin enemmän kuin Kauniita ja Rohkeita. Joku voi kysyä, että mitä tällä on tekemistä SDP:n puoluekokouksen kanssa? Itse asiassa paljonkin!

Ensinnäkin meillä on syytä toivottaa yhteiselle Yleisradiolle menestystä kovassa kanavakilpailussa, ja kannustamme tekemään parempia ohjelmia. Ja toiseksi, me voimme tästä prosessista myös oppia. Nimittäin Sosialidemokraattinen Puolue - niin kuin YLEkään - ei elä eikä saa oikeutustaan Kauniit ja Rohkeat -meiningistä, vaikka poliittiset tähdet ja gallup-kimallus meitä kuinka kiehtoisi. Tiellä pitää vain ruisleipäsosialidemokratia, jonka ajankohtaisena tehtävänä on kuroa kansalaisten ja politiikan välinen kuilu umpeen tuottamalla ratkaisuja ihmisten arjen ongelmiin, toimeentulohuoliin, työttömyyteen, tulevaisuudenuskon puutteeseen juuri nyt.

Siksi tämän puoluekokouksen ehdottomasti tärkein tehtävä on täsmentää, tarkentaa ja viedä eteenpäin sitä SDP:n pitkää linjaa, jota 35 puoluekokousta jo ennen tätä on tehnyt.

Toverit! Suomen politiikassa on tapahtumassa dramaattinen uusjako. Seuraavien eduskuntavaalien jälkeen Suomessa on yksi suuri puolue, kaksi keskisuurta puoluetta ja joukko pieniä puolueita. Myös politiikan toimintatavat - itse asiassa koko politiikan käsite - muuttuu koko ajan.

Äsken järjestetty esivaali muutti myös SDP:n itse asiassa psykohistoriallista perimää niin, että väitän sen olevan jopa geneettinen tapahtuma. Monenlaiset

hierarkkiset ja pyramidimaiset puoluerakennelmat muuttuvat vähitellen projekteiksi ja verkostoiksi, eli politiikan tutkijoiden jo pitkään ennakoima vihreiden haaveilema ja vasemmistoliiton suunnittelema politiikan uusi tyyli toteutuu nyt SDP:n sisällä. Tämä on merkittävää. Tulin tähän johtopäätökseen ennen kaikkea, kun luin lehdestä, että sosialidemokraattiset EY-jäsenyyden vastustajat olivat järjestäytyneet SDP:n sisällä. Itse kannatan EY:n jäsenyyttä, mutta toivon vastustajille menestystä. Nimittäin vasta vastustamisen, kannattamisen ja ennen kaikkea etsimisen jännitteestä syntyy kestävä sosialidemokraattinen "Ihmisten Eurooppa"-linja.

Mutta entäs SDP:n pitkä linja? Sitä tarvitaan ja se on onnistuneen projekti- ja verkostotyöskentelyn ehdoton edellytys, että kehitymme tässä SDP:n pitkässä linjassa, siinä suutari Salinin, Sorsan, Sundqvistin ja kaikkien johtajien ja joukkojen pitkässä linjassa. Nyt on ajankohtaista hyvinvointiyhteiskunnan puolustaminen, mutta puolustaminen ja viivytystaistelu ei riitä. On mietittävä, miten pääsemme eteenpäin, hyvinvointivaltiosta vastuuyhteiskuntaan, jossa yksilöillä on suurempi vastuu ja vapaus, mutta myös turvallisuus, sellaiseen yhteiskuntaan, jonka pohja on kestävässä taloudessa eikä vain hurskaissa periaatteissa.

Politiikan painopisteet tulevat olemaan myös ekologiassa; ihmisen ja luonnon kumppanuudessa sekä ilman muuta kansainvälisyydessä, sillä kansallisesti ei yksikään maa enää pysty ratkaisemaan yhtään suurta työllisyyteen tai ympäristöön liittyvää ongelmaa. Sukupolvien ja sukupuolten välinen tasa-arvo olkoon myös työn problematiikan ohella seuraavan puoluekokouskauden esityslistalla.

Hyvät toverit! Puoluekokous on päätyvässä siihen, että ryhdymme valmistelemaan uutta periaateohjelmaa. Se on hyvää ja tarpeellista, mutta olisin kuitenkin sitä mieltä, että sen tyyppinen kunnianhimon taso, energia, mikä uuteen periaateohjelmaan suunnataan, olisi suunnattava Talouskehityksen linjat -keskusteluaineiston pohjalta tehtävään uuteen, teollisuus- ja elinkeinopoliittiseen ohjelmaan, joka kestää myös periaatteen linjat ja joka sitten perustuisi tietyn tyyppiin osaamiseen ja teollistamiseen, jossa tavoitteena olisi ympäristön kannalta kestävä kehitys ja elinkeinorakenteemme monipuolistaminen. Sen tulisi myös perustua näkemykseen välttämättömästä kansainvälisestä työnjaosta. Suomen siivu on pärjätä puulla ja päällä.

Koska aika loppuu, niin huonot uutiset jäävät kertomatta, joka on hyvä asia.

Ilmoitusasioita

Puheenjohtaja: Seuraavaksi pari ilmoitusasiaa. Sääntö- ja järjestövaliokunnan kokous on puheenjohtajaehdokkaiden puheenvuorojen jälkeen noin klo 17.30 huoneessa 104. Vaalitoimikunta kokoontuu tänään klo 18 huoneessa 158.

Seuraavan puheenvuoron käyttää Pirkko Peltomo, Satakunta, ja valmistautuu Tuula Haatainen, puoluetoimikunta.

Peltomo, Pirkko (Satakunnan piiri): Hyvät toverit! Tämä keväänä ilmestyi valtiosihteeri Timo Relanderin raportti kunnallistaloudesta. Maan hallitus oli antanut Relanderille lyhyellä toimeksiannolla vaativan tehtävän. Taustalla on valtiontalouden katastrofimainen tilanne. Myös kuntia ja kuntalaisia, tavallisia ihmisiä, haetaan maksajiksi. Raportti kokoaa yhteen kunnallishallinnon asian-
tuntijapiireissä jo pitkään kulkeneet keskeiset ajatukset. Ne puetaan raportissa karuun ja vaativaan muotoon.

Tavoitteena on kuntasektorin kuriin saattaminen siten, että vuonna 2000 tällä alalla olisi käytettävissä varoja absoluuttisesti saman verran kuin ensi vuonna. Karkean arvion mukaan silloin oltaisiin kolmanneksen pienemmällä tasolla kuin nyt. Tällaiseen tavoitteeseen ajatellaan päästävän antamalla kunnille uusia vapauksia, tai toisin päin sanottuna purkamalla lakisääteisiä velvoitteita ja normeja, muuttamalla kuntien oman palvelutuotannon mallia, korottamalla veroja ja maksuja ja vähentämällä palveluja tuottavaa henkilöstöä. Viimeksi mainittu asia ei ole kuitenkaan yleisen työllisyystilanteen takia vaatimuksissa päällimmäisenä.

Demokratian ihannemallin mukaan voidaan ajatella, ettei kuntien toiminnan lakisääteisen tason purku vielä suoraan johda palvelutuotannon supistamiseen, koska kunnanvaltuustot lähellä kuntalaisia joka tapauksessa päättävät siitä, mitä kunta tekee ja miten se tuotannon organisoii ja rahoittaa. Näin onkin, mutta vain ihannemallissa.

Todellisuudessa kuntien väliset erot uhkaavat lisääntyä. Jos kunnat rupeavat kilpailemaan keskenään palveluvarustuksensa halpuudesta tai maksupolitiikasta, niin varakkaimmat kokoontuvat halvan veroäyrin kuntiin, jossa voivat toimia oman onnensa seppinä, kun taas tavallisten ihmisten kannalta on tärkeää saada asua sellaisessa kunnassa, jossa on kattavat, tasavertaisesti jaetut ja hyvin hoidetut kunnalliset palvelut, hyvin hoidettu ympäristö ja hyvä perusturva.

Keskustelu ihmisten elämän kannalta elintärkeistä kysymyksistä on kunnallisen kuollutta. Hyvinvointivaltiomme perusrakenteiden raju muutos näy tään annettavan hyvin suppean virkamieseliitin hoidettavaksi. Ei synny arvokeskustelua. Kun sitä on perätty, niin vastaus annetaan hyvin kirjaimellisesti - ruvetaan puhumaan rahasta.

Sekö on tämän päivän arvokeskustelua? Onko se jotakin arvokeskustelua, että ruvetaan listaamaan, mitkä palvelut ovat vähemmän merkityksellisiä ja ovat heti tappolistalla, mitkä taas tärkeitä ja viimeisinä listalla? Minusta se ei ole. Kysymys on paljon laajemmista asioista, sellaisista kuin mitä, tai oikeammin keitä varten kunnat ovat olemassa, mitä kuntien tulee tehdä kaikkien kuntalaisten

elämän parhaaksi ja onko kunta liiketaloudellinen yritys vai kuntalaisten yhteisö?

Kun koko yhteiskunnassa on menossa työpaikkojen vähentäminen, niin pitääkö sen kärkeä suunnata entistä voimakkaammin naisten työhön? Julkisen sektorin työt ovat nimenomaan naisten töitä. Suuri osa siitä on ihmisläheistä hoivatyötä.

Naiset ovat nykyisin hyvinvointimallimme kantava voima. Mutta samalla, kun julkinen sektori on naisvaltainen työala, se myös mahdollistaa naisten ja perheiden työn muualla. Olen itse kunnan palveluksessa, mutta en ole siitä syystä muualla työskentelevien vastapeluri, vaan haluan olla yhteistyössä. Oletan, että laajan arvokeskustelun vaikeus on siinä, että kuntien luomat palvelut muodostavat laajan kokonaisuuden, hyvinvoinnin kantavan rakenteen.

Juuri tätä kokonaisuutta ja sen syviä sidonnaisuuksia aivan tavalliseen arkipäivään ja elämänmenoon ei havaita. On helpompi ryhtyä pohdintaan siitä, tarvitaanko juuri sen tasoista kirjastopalvelua kuin meillä nyt on, tai kuuluuko kunnan tehtäviin ulkoilupaikkojen ylläpito jne. Vaikeudet tulee voittaa yhteisvastuullisesti, ei toisiaan töniä.

Puheenjohtaja: Seuraavan puheenvuoron käyttää Tuula Haatainen, puoluetoimikunta, ja valmistautuu Annikki Karvonen, Keski-Suomi.

Haatainen, Tuula (puoluetoimikunta): Hyvät ystävät, toverit! Kun SDP:n varsinainen puoluekokous kokoontui edellisen kerran Lappeenrannassa, elettiin vielä vahvasti sen harhan vallassa, että sama kehitys Suomessa tulee jatkumaan. Koko Eurooppaa ravistellut poliittis-taloudellinen vyöry ei tietenkään voinut olla näkymättä Pohjolassa ja myös Suomessa. Edelliset eduskuntavaalitkin käytiin vielä näkemättä, tunnustamatta tai tajuamatta edessä olevaa syvää kriisiä. Tällä hetkellä Eurooppa elää etsien itselleen uutta olemusta. Kansalaisten tunnoissa kehitys herättää sekä toiveita että myös epävarmuutta.

SDP on ottanut puolueena myönteisen kannan Euroopan integraatiokehitykseen. Se ei kuitenkaan yksin riitä. On yhä selkeämmin tuotava esille se, että EY on myös yhteenliittymä, jonka muotoutumiseen ja sen harjoittamaan politiikkaan vaikuttavat poliittiset liikkeet Euroopan sisällä. Kansainvälistyminen edellyttää SDP:ltä kykyä ja taitoa toimia pohjoismaisen tasa-arvolähtökohdan puolesta, ei vain Suomessa vaan myös kansainvälisesti.

Kansainvälistyminen ei saa olla pelkkä hokema itsensä vuoksi. Kansainvälistyminen ja integraatiokehityksessä mukana oleminen on tärkeä myös rajat ylittävien ongelmien ratkaisemiseksi. Esimerkiksi ympäristöpolitiikassa tarvitaan koko Euroopan kattavia sopimuksia niin energiapolitiikassa kuin päästöjenkin suhteen.

Euroopassa kasvaa tällä hetkellä epävarmuus nuorison keskuudessa kasvavan äärioikeistolaisten järjestöjen saaman kannatuksen myötä. Perinteinen puolueiden kautta kanavoitua mielipiteen ilmaisu saa yhä enemmän osakseen halveksuntaa. Oman käden oikeus koetaan yhä enemmän jokamiehenoikeudeksi.

Tälle sodan jälkeiselle sukupolvelle tärkeimmät myönteiset identiteetit eli samaistumisen kohteet olivat luokka ja kansallisuus. Kun ne nyt ovat heikentyneet identiteetin määrittelijöinä, tilalle syntyy negatiivisia tapoja määritellä sitä, keitä me olemme. Kun ei osata sanoa sitä, keitä me olemme, niin ainakin voi määritellä sen ja ne ihmiset, jotka eivät kuulu meidän joukkoomme. Täytyy vastustaa joitakin tai jotain kyetäkseen määrittelemään itsensä.

Ehkä tämä ei ensikuulemalta tunnu suomalaisessa yhteiskunnassa suurelta vaaralta, mutta tämä ajatusmalli on olemassa ja aika on sille otollinen. Esimerkiksi vammaisiin ja eritotuisiin ihmisiin kohdistuva viha ja inho ja sen kanavoituminen fasististen järjestöjen kautta on tällä hetkellä vaarallisin väkivaltaisten yhteenottojen aihe Saksassa, Ranskassa ja monissa muissa maissa. Suuntaus ei näy vain väkivaltaisina iskuina, vaan se saa yhä poliittisemmän luonteen ja se lisää myös oikeistopuolueiden kannatusta.

Voisiko tämä kaikki tapahtua meillä? Mihin meidän nuorisomme on ajautumassa massatyöttömyyden myötä? Todennäköisintä on, että se sukupolvi, joka kantaa suurimman henkisen taakan tämän laman myötä, on nyt kouluun astuvat lapset, jotka kodissa, koulussa ja leikkiessään pihalla, saavat kuulla olevansa köyhiä ja työttömien lapsia. Lapsetkin oppivat olemaan vähempiarvoisia ja tarpeettomia. On niitä lapsia, jotka saavat edelleen joululahjansa, kuten ennenkin, ja niitä lapsia, jotka kertovat, että kotona ei saa enää edes ruokaa. Kun kansaa jaetaan kahtia, myös tulevat sukupolvet sisäistävät alemmuuden ja ylemmyyden identiteetit.

Poliittinen ylätasoinen keskustelu käydään presidentinvaalien, hallituskysymysten ja ministerivaihdosten muodossa. Mitä se antaa tavalliselle sukankuluttajalle? Ainakin poliittista teatteria. Mutta uskon, että ihmisiä kiinnostaa tulevaisuus ja se, millaisia ratkaisuja poliitikot ja poliittiset liikkeet tarjoavat alati kasvaviin ongelmiin. Tämä on haaste SDP:lle, johon voi vastata vain omalla toiminnalla ja omalla kestäväällä esimerkillä.

Luulen, että poliittisen järjestelmän uskottavuus palautuu vain moraalisesti kestävästä politiikan tekemisestä. Se edellyttää asioiden avointa käsittelyä, asioiden perustelua, pakkosyöttämisestä luopumista ja vahvaa selkärankaa päätäjiltä. Ikävätkin päätökset hyväksytään, kun niille löytyy perustelut ja ne koetaan oikeudenmukaisiksi. Poliitikoilla on oltava rohkeutta käydä myös sitä keskustelua suoraan ihmisten kanssa ja tiedotusvälineiden kautta.

Lopuksi kerron vielä, että teille on jaettu pöydille vetoamus, jossa Sosialidemokraattiset Naiset toivoo lahjoitusta Jugoslavian sodassa kärsineiden uhrien, naisten ja lasten auttamiseksi. Se apu tullaan kanavoimaan luotettavien eurooppalaisten järjestöjen kautta eteenpäin.

Puheenjohtaja: Toverit! Toivon, että käytätte tarkkaan tämän viisi minuuttia. Seuraavana Annikki Karvonen, Keski-Suomi, valmistautuu Erkki J. Partanen, Keski-Suomi.

Karvonen, Annikki (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Puheenvuoroni on kannanotto tulopolitiikkaan. Nykyinen hallitus työnantajapiirien kanssa yrittää viedä läpi omia tavoitteitaan huolimatta siitä, mikä vaikutus sillä tulee olemaan koko yhteiskuntaa ajatellen. Saamme olla päivittäin varuillamme, mikä on seuraava siirto ja millä asialla lähdetään ärsyttämään palkansaajia. Kuten edellisissä puheenvuoroissa on todettu, työttömyys, pankkituki ja korkomenot syövät valtion varat, mutta hallituksella näyttää olevan tärkeämpää tehtävää, eli lyödä jatkuvasti kiilaa ammattiyhdistysliikkeen suuntaan.

Työnantajapiirit näkisivät mielellään ensi syksynä liittokohtaisia sopimuksia, joiden pohjalta on parempi viedä läpi työehtosopimusten huononnuksia. Varsinkin Liiketyönantajain Keskusliittoon kuuluvat työnantajapiirit, jotka edustavat pitkälti pienipalkkaisia naisvaltaisia aloja, ovat tässä touhussa mukana.

Myös vahvat työntekijäliitot vientiteollisuudessa haluavat ulosmitata nousua, kun vienti vetää ymmärrettävistä syistä. Nyt kuitenkin palkansaajapuolella tarvitaan solidaarisuutta, laajapohjaista tupo-ratkaisua, jossa ei heikkoja ja työttömiä sorreta. Tulopoliittinen kokonaisratkaisu takaa parhaiten sen, että maan talous saadaan kuntoon ja Suomi nousee.

Ihmettelen Akavan ja STTK:n keskusjärjestöjen johtajien mielipiteitä, että tulopoliittisesta ratkaisusta on tehtävä väljä, jotta voidaan nostaa ja alentaa palkkoja. Toivon, että tämä puoluekokous ottaa asiaan tämän kokouksen julkilausumassa kantaa laajan tulopoliittisen ratkaisun aikaansaamiseksi ja edellyttää, että tulevaisuudessa yhteiskunnallinen solidaarisuus ja yhteisvastuu säilyvät tässä maassa. Se on meidän sosialidemokraattien vahva aatteen perintö, jota tänä päivänä tulee entistä enemmän korostaa. Toverit, yhdistetään voimat ja rivit ensi syksynä palkansaajien, tavallisten ihmisten puolesta.

Puheenjohtaja: Seuraavan puheenvuoron käyttää Erkki J. Partanen, valmistautuu Taisto Maksimainen, Keski-Suomi.

Partanen, Erkki J. (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Täällä puheenjohtajat korostivat avauspuheenvuoroissaan niitä saavutuksia, joita puolueella on puoluekokouskaudelta. Kun joskus maakunnassa katselee näitä

saavutuksia, niin niillä alueilla on ollut erittäin paljon sellaisia, jotka ovat olleet tekemässä sitä työtä. Tiedotus on ongelma suuren yleisön mielipiteeseen vaikuttamiseen ja siihen, millä tavalla viestit yleensä menevät perille. Saavutuksista ei nimittäin kentällä kovin paljon puhuta tavallisen kansan keskuudessa. Jossakin vaiheessa tulikin mieleeni, että mitä vähemmän keuhataan saavutuksilla, sitä suuremmaksi puolueen kannatus näyttää nousevan. Nyt ainakin numerot näyttävät siltä.

Tarkoitukseni oli virittää keskustelua asioista, jotka ovat olleet esillä julkisuudessa muutenkin. Kun katsomme hallituksen ja eduskunnan toimintaa sekä arvioimme toimintaa oppositiosta, ei voi tulla kuin yhteen johtopäätökseen. Kun hyväksyimme enemmistöparlamentarismin tällaisena aikana, parlamentarismi kyllä toimii, mutta kansa kärsii parlamentin yksinkertaisen enemmistön tekemistä ratkaisuista.

Viime aikoina ay-liike on joutunut kamppailemaan puolueen tovereiden kanssa siitä, että meillä säilyisi, mitä aiemmin on saavutettu. Tässä taistelussa on köydetty hallituksen, porvareiden ja työnantajien puolelta sellaisia menetelmiä, jotka viittaavat "Aatun" aikaisiin asioihin. Viimeisin ja härskein tempu oli, että kun miehet eivät enää porvareilla riittä, piti panna naiset ja lapset peliin; tuli nuorten palkka-ale. Näinhän "Aatukin" aikanaan toimi. Kun miehet loppuivat, lapset ja naiset pantiin riviin.

Kun nyt on kamppailtu ja saatu jonkinlaisia välitavoitteita ajatellen syksyä, joka tulee olemaan erittäin vaikea, niin ihmetellä pitää meidän omaa asennoitumistamme siihen, että jonkun sadan miljoonan, miljardin tai muutamankin miljardin edessä nöyryymme, kun tilanne on sellainen, että tässä maassa suoritetaan uusjakoa pankkituen muodossa. Miksi keskustelun alla eivät ole ne todelliset suuret summat, jotka yhteiskunnassa virtanaan valuvat muille?

Mitä on työttömyyskuluina joku miljardi lisää, kun samaan aikaan maksetaan 30-40 miljardia markkaa roskapankin kautta uusjaossa kaikille näille huijareille. Yritykset pannaan nurin ja pestään pyykki. Samat ukot jatkavat samoilla eväillä yhtä nimeä pikkuisen muuttamalla, ja kaikki kaatuu veronmaksajien päälle. Ehdotan, että päätöslauselmaan otetaan kannanotto, jolla velvoitetaan puolueen eduskuntaryhmää toimimaan niin, että roskapankki ajetaan hallitusti alas ja nämä miljardit ohjataan oikeisiin asioihin. Ei tarvitse purkaa sosiaaliturvaa eikä heikentää työttömien asemaa, kun nämä rahat pannaan oikealla tavalla liikkeelle.

Edellä olevan ehdotan otettavaksi päätöslauselmaan. Kaiken kaikkiaan totean, että tämä joukko yhdessä ay-liikkeen kanssa on se porukka, joka kykenee pitämään pienemmistä huolta. Ellemme me sitä tee, sen porukan sieppaa joku toinen. Nyt on lähtölaukauksen aika. Kun ennenaikaisia vaaleja on odoteltu, niin toivon, että liekin, jotka jarrutelivat tilannetta, jossa olisi mahdollisesti synty-

nyt hallituksen vaihdos, olisivat valmiita ottamaan vastuun tästä tilanteesta. Jos olette valmiita, voimme kaataa tämän hallituksen, ja uudet eduskuntavaalit ovat totta. Vain yhteistyössä hallitus kaadetaan. SAK ja puolue tehköön tätä yhteistyötä.

Puheenjohtaja: Pyydän, että jättäisit tekemäsi päätöslauselmaehdotuksen kirjallisena. Seuraavan puheenvuoron käyttää Taisto Maksimainen, Keski-Suomi.

Maksimainen, Taisto (Keski-Suomen piiri): Hyvät toverit! Kehä kolmosen tuolta puolen katsottuna täällä Helsingissä on henkinen ja taloudellinen krapula. Selittelyä, selittelyä, katkeria lehtihaastatteluja ja muistelmakirjoituksia.

Puoluekokousedustajiin on asetettu odotuksia. Meidän pitäisi valjastaa kolhuja saanut puolueemme uuden ajan vankkuriksi. Tehtävä ei ole helppo. Toissa viikonvaihe täällä Helsingissä oli minulle hyvin opettava. STL:n liittokokous oli nyky-Venäjän parlamentin suomalainen versio. Se meni valitettavasti negatiivisena viestinä SDP:n piikkiin. "Meitä on petkutettu", sanoi sosialidemokraateihin sitoutunut liittokokousedustaja.

Näin kahden poliisin kuljettavan nuorta miestä Helsingin rautatieasemalla sunnuntaiaamuna. Vanha mies sanoi katselevasta yleisöryhmästä: "Väärää ihmistä häpäistään. Kirkonmenojen aikaan pitäisi Helsingin katuja pitkin kuljettaa poliitikkoja ja pankinjohtajia molemmista käsistä roikottaen." Hän sai sanomalleen taputuksia.

Nuori konttorissa työskentelevä nainen ja vanha mies eivät ole gallup-äänestäjiä, vaan todellisia viestintävaikuttajia. "Meitä on petkutettu" ja "Väärää ihmistä häpäistään", ovat viestejä.

SDP tarvitsee uudistuvaa ohjausta. Puolueen johtotehtäviin pyrkivien on käytävä itsensä kanssa keskustelu. Nyt ei ole pikkupetuttajien aika. SDP:n arvo maailma on rakennettu rehellisyydelle. Meidän on itse valittava johtajamme eikä siihen pidä kenenkään pyrkiä kerjäämällä.

Me tarvitsemme itsekukin myös uudistuvaa kasvua. Tähän löytyy aineksia aatteellisesta sosialidemokraattisesta perustasta. Yli 600 000 työtöntä odottaa meiltä vaihtoehtoa. Yhdyn Antero Kekkonen ajatukseen muutaman piirun ottamisesta kansanliikkeen suuntaan. Demari-lehti on jo tätä edistänyt. Se on tietoisesti tai tietämättään vahvistanut kylläkin sekä Ahtisaaren että Kuuskosken liikkeitä, niitä alkuun aliarvioiden.

Päämäärä on tärkein. Työttömille työpaikka on päämäärä. SDP on liike. Se on työttömille tänä päivänä toivo.

Puheenjohtaja: Kello on nyt lähes 17.00, joten ehdotan, että keskeytämme kohdan 12 käsittelyn. Keskeytetään

13.

PÄÄTETÄÄN EHDOKKAIDEN ASETTAMISESTA

Puolueen puheenjohtajaksi, puoluesihteeriksi ja puoluehallituksen jäseniksi sekä puoluehallituksen varapuheenjohtajiksi

Puheenjohtaja: Siirrymme kohtaan 13. Päätetään ehdokkaiden asettamisesta. Käsittelemme ensin ehdotukset puolueen puheenjohtajaksi.

Järjestävälle valiokunnalle on määräaikaan mennessä jätetty seuraavat ehdotukset puolueen puheenjohtajaksi. Aakkosjärjestyksessä nämä ovat: Tarja Halonen, Antti Kalliomäki, Antero Kekkonen, Paavo Lipponen, Matti Louekoski sekä Erkki Tuomioja. Järjestävä valiokunta esittää, että annamme ehdokkaille puheenvuoron tässä järjestyksessä. Puheenvuoron kestoksi järjestävä valiokunta esittää 5-7 minuuttia, joka on ehdoton maksimi. Tässä vaiheessa työjärjestyspuheenvuoro Antero Kekkoselle.

Kekkonen, Antero (puoluetoimikunta): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Pyysin tämän puheenvuoron erottuakseni joukosta. Oscar Wilde on sanonut joskus, että maailmassa on vain kaksi murhenäytelmää: toinen on, ettei saa, mitä haluaa ja toinen, että saa. Minulle ei oikein käynyt selväksi tämä haluamisjärjestys.

Niinpä ilmoitan, hyvät toverit, hyvin selkeästi ja kirrkaasti, että en ole mukana puheenjohtajakilpailussa. Mutta enpä malta, hyvät toverit, olla sanomatta, että toivon viimeisten kuukausien osoittaneen, kuinka saatanan tärkeätä on, että puolueella on helvetin hyvä varapuheenjohtaja.

Puheenjohtaja: On kuultu Antero Kekkosen kieltäytyminen. Kokous hyväksyy kieltäytymisen. Hyväksyy. Muilta osin järjestävän valiokunnan ehdotus hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Ensimmäisen puheenvuoron käyttää Tarja Halonen, ole hyvä!

Puheenjohtajaksi siirtyi Pekka Morri.

Halonen, Tarja (Helsingin piiri): Hyvät toverit! Useimmat puhujat ovat jo tänään sanoneet sen, että elämme muutoksen aikaa. Me todella elämme muutoksen aikaa, joka asettaa uusia vaatimuksia niin omalle maallemme, SDP:lle kuin myös meille itsellemme aivan yksittäisinä ihmisinä. Mutta muutoksessa on paljon hyvää. Olen täsmälleen samaa mieltä kuin Ulf Sundqvist avauspuheen-

vuorossaan todetessaan, että Euroopassa on paljon mahdollisuuksia, jos myöskin uhkia. Meidän on huomattava, että vaikka olemme saaneet paljon uusia kansallisvaltioita, niin olemme samalla saaneet myös kansalliskiihkoa, vähemmistön sortoja ja jopa avointa sotaa omaan maanosaamme.

Tehtävämme on tässä tilanteessa kehittää Suomesta avointa ja suvaitsevaa, mutta samalla myös voimakkaasti kansanvaltaista yhteiskuntajärjestelmäänsä puolustavaa maata. Meidän on löydettävä oikeat yhteistyömuodot niin Euroopassa kuin sen ulkopuolellakin. Se ei suinkaan vähennä pohjoismaisen yhteistyön ja hyvien naapuruussuhteiden merkitystä. Sen vuoksi myös toivon, että SDP:n ja SAP:n yhteistyö jatkossa entisestäänkin kiinteytyy.

Hyvät toverit! On valitettavaa, että puolueemme on oppositiossa ajankohtana, jolloin Suomi tekee erään kaikkein tärkeimmistä kansainvälisistä päätöksistään. Ahon hallituksen tapa hoitaa Suomen EY-neuvotteluja on huolestuttavan yksipuolista. Sen vuoksi mielestäni SDP:n tulee tässä tilanteessa paikata hallituksen saamattomuutta. Meidän on pidettävä yllä keskustelua EY:stä, meidän on hahmotettava ne tulevaisuuden visiot, joita ovat jäsenyys EY:ssä tai jättäytyminen ETA-sopimuksen varaan.

On parasta muistaa, että mielipiteet EY:stä jakautuvat suhteellisen voimakkaasti kaikissa pohjoismaissa, eikä ole mitään syytä olettaa, etteikö näin kävisi Suomessakin. Tiedon lisääminen ja ennakkoluulojen poistaminen mahdollistavat järkevän päätöksenteon, oli sitten ihmisen perusmieltymys kumpi tahansa.

Useimmat puhujat ovat myös puolustaneet hyvinvointiyhteiskuntaa. Olen heidän mukanaan ja heidän rintamassaan. Mielestäni pohjoismainen hyvinvointiyhteiskuntamme on ollut kuluneina vuosikymmeninä kilpailuvaltti eikä mikään rasite. Yhteiskunnan pitkälle kouluttama väki on pienen kansakunnan elinehto.

Kansanterveysjärjestelmämme on kansainvälisten vertailujen mukaan sekä tehokas että taloudellinen. Sosiaaliturvajärjestelmämme edustaa eurooppalaista keskitasoa ja nimenomaan sen laaja palvelusektori on tehnyt mahdolliseksi niin naisten kuin miestenkin osallistua yhteiskunnan kaikille sektoreille. Siinä meillä on paljon edelleen kehitettävää, mutta sen perusajattelussa, solidaarisuudessa, ei ole mitään hävettävää tai kaduttavaa.

Sen sijaan meidän on kiireesti mietittävä vaihtoehtoisia malleja, joilla voidaan säilyttää olennaisimmat osat näistä ihmisen elämän turvaksi rakennetuista suoja verkoista tässä taloudellisessa tilanteessa. Totean lyhyesti, yhtyen jo aikaisempiin puhujiin, että menojen ankarakaan leikkaaminen ei tässä ole kuitenkaan ratkaisun avain, vaan nimenomaan työllisyyttä parantava elvyttäminen. Suomen pudottaminen parissa vuodessa Länsi-Euroopan pohjalle työUisyytlukemissa on

hävytön teko. Mutta niinpä meillä onkin näistä maista ainoana hallitus, joka ei vielääkään piittaa työllisyyden parantamisesta.

Hyvät toverit! On kuitenkin aivan mahdollista, että Ahon hallitus istuu seuraavankin talven - sillä kun on se yksinkertainen enemmistö. Yhdessä ammattiyhdistysliikkeen kanssa meidän sosialidemokraattien tulee löytää keinoja niin laajan ja yksimielisen kansalaismielipiteen aikaansaamiseksi, että Ahon hallituksenkin on sen edessä nöyryyttävä ja todettava tosiasiat. Meillä on ammattiyhdistysliikkeen kanssa yhteinen suunta, mutta eri tehtävät. Olen valmis antamaan tunnustuksen tästä yhteistyöstä puolueen ja ammattiyhdistysliikkeen nykyjohdolle, mutta uskon, että voimme ja meidän tulee myös edelleen kehittää yhteistyötämme tiukempiakin koitoksia varten.

SDP:llä on nyt edessään suuri etsikkoaika. Olemme viime puoluekokouksen jälkeen kokeneet yhdessä hyvin vaikeita aikoja, mutta myös hyvin hämmentäviä menestyksen hetkiä. Puolueemme kannatus on nyt huippulukemissa. Presidentinvaalin esivaaliin otti osaa valtavasti enemmän ihmisiä kuin muiden, nuoria ja vanhoja, miehiä ja naisia, puolueemme jäseniä sekä sen ulkopuolelta tulleita, jotka halusivat mukaan tähän prosessiin. On paljon puhuttu erilaisista teknisistä kömmähdyksistä ja muista mieltä vaivanneista asioista, mutta toivottavasti se ei jätä pääasiaa alleen.

Hyvät toverit! Meillä on mahtavat mahdollisuudet saada oma ehdokkaamme presidentiksi, ja se on meidän maallemme eduksi ja se voi myös myötävaikuttaa koko kansanvaltaisen ja solidaarisen liikkeen uuteen nousuun. SDP:n suuri etsikkoaika on avata ovensa ja kutsua yhteistyöhön juuri meidät, jotka olemme vuosia olleet mukana joka ainoassa kuukausikokouksessa ja esitteiden jaossa. Meidän ajamillamme aatteilla on nyt vankka kannatus. Mutta on paljon niitä, jotka syystä taikka toisesta vieroksuvat perinteistä puoluetoimintaa. Uskon, että meissä on muuttumisen varaa, mutta uskon, että jos nämä epäilijät astuvat kynnyksen yli, he myöskin muuttavat kantojaan. Siksi meillä on kaikki syyt tehdä kynnyks matalaksi uusien jäsenten tulla mukaan.

Pidän tämän puheenvuoron eräänä puheenjohtajaehdokkaista, ja haluan toistaa täällä sen, ettei ole sattuma, että puolueemme 90 vuoden toiminnan aikana ei ole yhtään kertaa naista nostettu puheenjohtajaksi tai edes tehty siihen vakavaa yritystä. Kansa kuitenkin luottaa naisiin ja myös sosialidemokraattisiin naisiin. Meillä on ilman mitään kiintiöitä maailmanennätys naiskansanedustajista eduskunnassa, lähes 40 prosenttia. Puolueen jäsenistä heitä on lähes saman verran, mutta puolueen päättävissä elimissä heitä on huomattavasti vähemmän. En väitä, että valitsemalla minut puheenjohtajaksi kaikki on kunnossa, mutta valitessanne niin puheenjohtajia, varapuheenjohtajia kuin puoluehallituksen tai muiden puolue-elinten jäseniä, toivon, että punnitsette tämän puolen rehellisesti omissa mielessänne. Miesten ja naisten mukanaolo on rikkaus eikä taakka.

Toivon, että te harkitsette itse ja katsotte, millä tavoin saamme uusia jäseniä sosialidemokraattisen perheemme piiriin.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, Tarja. Seuraavan esittäytymispuheenvuoron käyttää Antti Kalliomäki.

Kalliomäki, Antti (Uudenmaan piiri): Hyvät toverit! Aistin tunnelmaa kuin takavuosien Suomi-Ruotsi ottelussa, sellaisessa, jossa moukari lipsahti kohti takasuoran katsomoa ja Pekka Tiilikainen parkaisi radiossa, että voi voi, katsopa Vote kiikarilla, ettei vain osunut suomalaisen! Siis suomalaista tunnelmaa.

Hyvät kokousedustajat, toverit! Uskon, että jokaisen asian voi tehdä oikein tai väärin ja että meillä jokaisella on sisällämme tunto, joka sanoo, teinkö oikein vai teinkö väärin, eikä vain niin, että yksilönä kysyisimme oikean ja väärän perään; myös koko kansakunnan sisäistä tuntoa on kuultava. Tämän oivaltamisesta on suora yhteys suuriin päätöksiin, jotka ovat edessämme.

Mm. kysymys Suomen EY-jäsenyydestä on sellainen. Se on haastava, suuri ratkaisu, jossa koko kansakunnan ääntä on kuultava, ja ymmärrettävä, että jo yksi epäonnistunut ulkoministerinimitys voi avata epäluulon padot ja kääntää kansan tunnot törmäyskurssille kohti Suomen asettamaa EY-tavoitetta.

Kun kyse on päätöksestä, joka kulminoituu perimmiltään kysymykseen Suomen itsenäisyydestä, ei oikean ratkaisun etsimistä saa asettaa alttiiksi valtapoliitikalle tai puoluepoliittiselle pelille. Näin Esko Ahon hallitus kuitenkin on tehnyt.

Sen sijaan on kysyttävä, missä on itsenäisyyden voima. Ja vastaus on, että se on ihmisissä itsessään, heidän henkisessä ja aineellisessa hyvinvoinnissaan, heidän arkisen elämänsä todellisuudessa. Siitä perimmiltään saa myös laein ja julistuksin sinetöity itsenäisyys voimansa ja oikeutuksensa.

Tästä tosiasiaista, ihmisten hyvinvoinnista, löytyy tavoittelemamme EY-jäsenyyden vahva linja. Se löytyy työstä ja toimeentulosta, niistä elämän rakennuspuista, joita yhteiskunta jäsenilleen tarjoaa. Näistä asioista on puhuttava ja tietoa jaettava, että sosialidemokraattien tavoittelema tie erottuisi porvarihallituksen tiestä.

Hyvät toverit! Tuo porvarihallitus, Esko Ahon hallitus on havainnut, että siitä ei ole konsensuksen tekijäksi, ja siksi se on valinnut konfliktien ja ristiriitojen tien.

Tyly esimerkki on tämän kevään työmarkkinanäytelmä, jonka hallitus järjesti ja vei loppuun saakka riskeistä piittaamatta. Se ei saanut etsimäänsä pikavoittoa, mutta sen linjavalinta on selvä ja osoittaa, että se asettaa oman olemassaolonsa

oikeutuksen kaiken muun edelle. Se on ottanut hyökkäyksensä kohteeksi kaikki työväenliikkeen järjestöt, ammatilliset, urheilulliset, kulttuuriset, kaikki.

Tämän näkymän edessä sosialidemokraattien on esitettävä oma vaihtoehtoinen tiensä, sopimisen, yhteisymmärryksen ja yhteistyön tie; työllisyyttä vahvistavan, elvyttävän talouspolitiikan tie, ja sen perustaksi useampivuotinen vakautusratkaisu työmarkkinoilla.

Massatyöttömyyden nujertaminen on 90-luvun politiikan tärkein tehtävä. Talouspolitiikan on leikattava työttömyyttä työttömyysturvan leikkaamisen sijaan. Sen on vahvistettava työvoimavaltaiten yritysten toimintaedellytyksiä. Sen on sisällettävä elvyttävä koulutus- ja investointiohjelma, oikeudenmukainen, ostovoimaa vahvistava veroratkaisu ja tukiaisjärjestelmien purku. Ja sen on sisällettävä eri kansalaisryhmille oikeutta tekevä säästöohjelma, joka painottuu talouden kasvun vuosiin.

Kiertäessäni maata olen kaikkialla halunnut muistuttaa, että vaikka mikään poliittinen puolue tai liike ei herätä ihmisten mielissä erityisen lämpimiä tunteja, niin toivo elää. Toivo elää ja se toivo kohdistuu suoraan sosialidemokraatteihin. Se on hurja haaste ja siihen on vastattava. Eikä epäonnistua saa, sillä jos niin tapahtuu, on maa ja sen poliittinen järjestelmä haaksirikossa.

On siis oltava myös voimaa - voimaa, jolla onnistuminen taataan. Mistä sitä haetaan? Vastaan: kansanvallasta ja sen mukaisesti uusista eduskuntavaaleista.

Jos ennenaikaisia eduskuntavaaleja ei saada aikaan, on meidän haettava kansan luottamus säännönmukaisissa eduskuntavaaleissa kahden vuoden kuluttua ja pantava ryysymme sitä ennen likoon kaikella sillä painolla, mitä oppositioasema suinkin sallii. Se on hikinen savotta, mutta se kannattaa.

Hyvät toverit! Haluan muistuttaa ja painottaa, että kävimme äsken komean presidenttiehdokkaiden esivaalin. Loimme uutta vaalikulttuuria Suomeen. Se avasi uuden väylän sosialidemokratiaan myös monille ulkopuolisille, erityisesti nuorille, niin uskon. Hienoista ehdokkaistamme valitaan sunnuntaina esivaalin voittaja presidenttiehdokkaaksemme. Ja sen jälkeen lähdemme täysin palkein tekemään hänen puolestaan työtä niin, että Mauno Koivisto saa seuraajakseen sosialidemokraattisesta aatemaailmasta ponnistavan presidentin. Tämä homma hoidetaan yhdessä voiton satamaan.

Arvoisat puoluetoverit! Minun sosialidemokraattinen vakaumukseni sanoo, että Suomen tulevaisuuden perusta on kansallisessa yhtenäisyydessämme; yhteistyön voimassa keskenämme ja yhdessä muiden maiden ja kansojen kanssa.

Meidän vahvuutemme on oleva ihmisissä itsessään; osaamisessa, koulutuksessa, suomalaisten henkisessä pääomassa ja suomalaisessa kansanvallassa.

Mutta myös aineellisissa valmiuksissamme; kilpailukykyisessä teollisuudessa ja yritystoiminnassa, jotka luovat kestäväen pohjan työllisyydelle, oikeudenmukaisessa tulonjaossa eri kansalaisryhmien kesken, toimivassa työmarkkinajärjestelmässä, joka säilyttää Suomen sopimisen yhteiskuntana, tehokkaissa julkisissa palveluissa ja sosiaaliturvassa, jotka osaltaan vahvistavat talouden kokonaisuutta sekä maamme luonnossa ja ympäristössä, joiden ehdoilla rakennamme tulevaisuutemme.

Sosialidemokratian suuri tehtävä 90-luvulla on perusarvojensa pohjalta turvata oikeudenmukaisuus, työ ja toimeentulo kaikille suomalaisille.

Meillä on oltava voimaa säilyttää se, mikä on hyvää, rohkeutta luopua siitä, mikä on huonoa tai tarpeetonta, ja viisautta rakentaa uutta voimavarojemme mukaan.

Suomen tulevaisuus on oleva myös vahvan sosialidemokratian tulevaisuutta. Meidän tehtävämme on tärkeimpänä poliittisena voimana taistella oikea suunta ja oikeat ratkaisut Suomen ja suomalaisten eduksi. Tähän uskon ja sen puolesta teen työtä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, Antti. Seuraavaksi luovutan puheenvuoron Paavo Lipposelle. Paavo, ole hyvä!

Lipponen, Paavo (Helsingin piiri): Hyvät toverit, kokousvieraat, partivänner! Aikakausi on vaihtunut siitä, kun viimeksi kokoonnuttiin varsinaiseen puoluekokoukseen. Siitä me olemme täällä kaikki hyvin tietoisia. Sodanjälkeinen aika päättyi Euroopan mullistukseen ja talouskriisiin.

Kuinka moni meistä saattoi edistysuskossaan kuvitella, että sota riehuu Euroopan sydämessä ja äärioikeisto nostaa päätään? Että ihmisyhteisössä piilee yhä pimeitä voimia, jotka paljastuvat, kun vähän pintaa raapaistaan. Nykyajan ihminen on jälleen kerran joutunut kokemaan näitä järkytyksiä.

Demokratia, parempi yhteiskunta, ei ole milloinkaan lopullisesti turvattu tavoite. Mikään yksittäinen kansankoti ei voi tehokkaasti suojautua, jos eurooppalainen taantumus nostaa päätään. Demokratian turvaa tässä uudessa maailmassa vain tiivis kansainvälinen yhteistyö.

Vi skall värna värt nordiska välfärdssamhälle i nära samarbete med vara broderpartier. Tillsammans är vi starka i Europa, säger Ingvar Carlsson i dagens

Arbetarbladet. Som nation så skall vi ta med oss tili Europa vär kultur, vär utrikespolitiska tradition, alit som vi kan vara stolta över.

Me puolustamme pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa läheisessä yhteistyössä veljespuolueidemme kanssa. Yhdessä me olemme voimakkaita Euroopassa. Näin sanoo Ingvar Carlsson tämän päivän Arbetarbladetissa. Kansakuntana me viemme Eurooppaan oman kulttuurimme, oman ulkopoliittisen perintemme, kaiken sen mistä voimme olla ylpeitä.

Uusi aika vaatii uutta politiikkaa. Sitä ei ole se, että kaikki ratkaisut nyt tehdään siten, että rasitukset pannaan pieni- ja keskituloisten perheiden ja yksineläjien päälle. Työttömyyden kasvaessa syntyy uusi luokkayhteiskunta. Tälle politiikalle tarvitaan vaihtoehto. Siitä, millä puolella sosialidemokratia seisoo, jos pyritään järjestelmän muutokseen, jos pyritään nujertamaan ammattiyhdistysliike, siitä ei voi olla mitään epäilystä. Siihen meillä on ammattiyhdistysliikkeen kanssa kehittämis- ja puolustussopimus.

Talouden nousu on mahdollinen, jos annetaan arvo palkansaajien neuvotteluvallmiudelle. Elvytysvaraa syntyy, jos julkinen velka saadaan hallintaan. Suomi menestyy, jos sijoitetaan tutkimukseen, koulutukseen, tulevaisuuteen.

Ratkaisut eivät ole helppoja, mutta suomalaiset ovat nyt valmiita uhrauksiin, kunhan politiikkaa tehdään ihmisiä varten äänestäjien antaman valtakirjan perusteella. Jotta sellainen valtakirja saataisiin, on ensi tilassa järjestettävä uudet ensimmäiset eduskuntavaalit tässä uudessa maailmassa.

Sosialidemokratia on ollut kriiseissä vahva. Aattemme on kriisistä syntynyt. Kriiseissä kansakunta on katsonut sosialidemokratiaan. Niin on nytkin. Kansalaiset näkevät, että poliittinen järjestelmä muuttuu. Enemmistövallasta eduskunnassa ja suorasta kaksivaiheisesta presidentinvaali järjestelmästä tehdään selkeä johtopäätös: vain suuri voima voi saada jotakin aikaan. Vain antamalla äänensä sellaiselle liikkeelle, jolla on voimaa, voi äänestäjä tuntea vaikuttavansa.

Tehkäämme sosialidemokraattisesta puolueesta se muutosvoima, jota kansalaiset nyt meissä hakevat. SDP:stä voi kehittyä puolue, joka kokoaa vieläkin laajemmin kansalaisia yhteisten perusarvojen ympärille. Ne ovat tasa-arvo ja ihmisten välinen yhteenkuuluvuus.

Nyt kysytään, tarkoittaako suuri liike sitä, että perinteinen järjestötyö ja järjestöväki työnnetään syrjään ja puolueesta tulee puhdas vaaliorganisaatio? Sitä se ei tarkoita. Sosialidemokraattisen Puolueen historiallinen tehtävä on suurempi kuin yhden ihmisen valitseminen. Puolueen on pidettävä huolta omasta itsenäisyydestään suhteessa valtion instituutioihin ja henkilöihin. Puolue ei voi olla alisteinen millekään ulkopuoliselle voimalle.

Meidän on kuitenkin otettava oppia tapahtuneesta. Sosialidemokratia ei ole mikään pyhä esine, jota vahditaan Saariniemenkadun kellarissa (ja avaimet ovat Markku Hyvärisellä). Aate on yhteinen ja jokaisella on siihen esikokoisuus.

Jos esivaalista ja ehdokkaista pitäisi ottaa jotakin, niin sanoisin näin: Otetaan Martti Ahtisaarelta avoimuus, jota ilman emme menesty. Otetaan Kalevi Sorsalta päättäväisyys ja valmius panna itsensä likoon, jota ilman emme saa mitään aikaan. Otetaan Pirkko Työläjärveltä, Vappu Taipaleelta ja Sakari Knuutilalta, kaikilta ehdokailta sivistys, jota ilman liikkeellä ei ole sielua.

Hyvät toverit! Olen tämän puoluekokouksen alla käynyt satoja keskusteluja eri puolilla Suomea, Rovaniemeltä Loviisaan ja Porista Imatralle. Nämä tilaisuudet ovat tehneet minuun lähtemättömän vaikutuksen: sosialidemokraatit etsivät nyt rehellisesti ja vakavasti ratkaisuja ajan ongelmiin. Nuoret suhtautuvat meihin myönteisesti. Naiset vaativat yhä päättäväisemmin paikkaansa asioiden hoidossa.

Olen myös entistä vakuuttuneempi siitä, että SDP on valtakunnallinen puolue. Aate voi olla vahva yhtä hyvin etelässä kuin pohjoisessa, niin kaupungissa kuin maaseudulla. Tässä hengessä meidän on lähdettävä tekemään työtä.

Minunkin mielestäni, herra puheenjohtaja, täällä on ottelun makua. Minä toivoisin, että tämä ottelu ratkaistaan tässä salissa eikä tämän salin ulkopuolella. Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, Paavo. Seuraavan esittäytymispuheenvuoron käyttää Matti Louekoski.

Louekoski, Matti (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Maailma on muuttunut viime vuosina niin nopeasti, ja me olemme kokeneet niin monta myllerrystä lyhyessä ajassa, että joku saattaa ajatella, että muutos nyt loppuu. Mutta ei se lopu. Näyttää siltä, että tulevaisuus on entistä arvaamattomampi ja entistä epävarmempi. Näissä oloissa, jossa Suomen talous ja poliittinen elämä on syvässä kriisissä, kansalaiset sanovat kannattavansa sosialidemokratiaa. Kansalaiset eivät kannata meidän aatettamme ja puoluettamme muuten vain, vaan he hakevat turvaa, käytännön ratkaisuja, selviä vastauksia nyt avoimiin, ristiriitaisiin, torailun täyttämiin kysymyksiin.

Hallituksemme, enemmistöhallitus, kansan tahdon mukainen, viime vaaleissa valittu porvarillinen koalitio jakelee vastuita. Se sanoo, että hallitukselle kuuluu finanssipolitiikka, budjetti. Se sanoo, että Suomen Pankille kuuluu Suomen markan arvon vartioiminen, ja työmarkkinajärjestöjen huolena on työllisyydestä huolehtiminen.

Minulle tuli vanha juttu mieleen, kun viimeksi kuuntelin tätä Ahon luentoa. Yhdessä isossa maalaispirtissä istui isäntä pöydän päässä. Emäntä tuli kylältä itkettyneen näköisenä ja sanoi, että kai sinä olet kuullut, että tuo meidän piikatyttö on raskaana. No, se on hänen asiansa, sanoi isäntä. Niin, mutta kun kertovat, että se olisi sinulle. No, se on taas minun asiani. Niin, niin, mutta mitä sinä ajattelet minun siitä tuumivan. No, se on taas sinun asiasi.

Tämä vastuu on sillä tavalla viipaloitu hallituksen toimesta, että työllisyydestä ja taloudesta ei kanna kukaan kokonaisvastuuta, ja se kokonaisvastuu kuuluu tasavallan hallitukselle. Ei ole olemassa mitään muita vaihtoehtoja. Ei sitä voi sillä tavalla tehdä, että kansalaisten hätään sanotaan, että se kuuluu jollekin muulle. Se kuuluu sille, joka kantaa poliittista vastuuta.

Tämä sosialidemokraattien kokous on ensimmäinen suurten puolueitten kokousten sarjassa. Tämä on ikään kuin alustuspuheenvuoro, mitä tehdään suomalaiselle työttömälle, mitä tehdään Suomessa vielä voimassa olevalle perusturvajärjestelmälle, mikä on käytännön vastauksemme näihin kysymyksiin. Sitä odotetaan tältä kokoukselta, ja se on mielestäni tämän kokouksen ylivoimaisesti tärkein asia.

Talouspolitiikka on täynnä arvovalintoja. Täällä on pantava asiat siihen järjestykseen, johon järjestykseen meidän kannattajamme arkisissa ongelmissa omat asiansa laittavat. Työpaikkojen synnyttäminen on ylitse muiden. Perusturvajärjestelmän säilyttäminen ja kehittäminen voittaa vähäisemmät ongelmat. Kun siihen lisää asumisen ja koulutuksen, niin luulen, että me olemme pystyneet ratkaisemaan, ympäristö mukaan lukien, ne keskeiset kysymykset, joihin odotetaan vastausta. Nimittäin meitä sosialidemokraatteja ei haluta nähdä joka paikassa holhoavana isoveljenä valmiine vastauksinemme.

Kun kansalaiset luottavat meihin, meidän on syytä luottaa kansalaisiin. On paljon asioita, joihin meidän ei tarvitse puuttua, mutta meidän pitää olla raudanlujia niissä keskeisissä kysymyksissä, jotka tänä päivänä askarruttavat toimeentulovaikeuksissa olevia ihmisiä, antaa niihin käytännön vastaukset, sellaiset arvovalinnat ja tärkeysjärjestys, joka on tästä päivästä ja arkielämästä lähtöisin.

Ja minkälainen Sosialidemokraattinen Puolue nämä vastaukset voi antaa? Se on avoin ja keskusteleva. Se on sellainen, johon voi vaikuttaa, jossa voi vaikuttaa ja johon kannattaa tulla. Presidentin esivaalitaistelussa opimme hyvin havainnollisesti erään asian. Silloin kun kansalaiset näkevät, että nyt on vaikuttamisen paikka, halutaan vaikuttaa. Ollaan mukana, mutta ei varmaankaan kaikissa asioissa. Meidän täytyy avata ovet tälle vuorovaikutukselle, tälle vuoropuhelulle, ja pysyä siinä mukana. Silloin me turvaamme puolueen kasvun, silloin me

vastaamme kansalaisille, niin kuin he odottavat. Sitä paitsi me olemme silloin parhaiten heidän asiallaan.

Sosialidemokraattinen Puolue avoimuudessaan on myös Suomen kansainvälisin puolue. Meillä on pitkät perinteiset hyvät suhteet työväenpuolueisiin, yleensä poliittiseen maailmaan muualla. Tämä on meille luontainen toimintatapa ja luontainen lähtökohta tulevaisuutta suunniteltaessa. Meidän täytyy pitää huolta siitä, että Suomi on mukana yhdentyvän Euroopan kehityksessä täysipainoisesti. Meidän etumme tulevat parhaiten varjelluiksi niin, että olemme itse siellä mukana päättämässä. Ei yhtään uutta muuria Suomen ympärille, vaan mukana täysipainoisesti kansainvälisessä toiminnassa epäilyksittä.

Hyvät toverit! Kansalaiset luottavat meihin. Me avaamme keskustelua kansalaisten kanssa parhaiten kertomalla, mitä teemme työllisyydelle, kuinka kehitämme perusturvaa, kuinka turvaamme nuoren suomalaisen huomisen. Meillä on siihen yhteisiä vastauksia. Ne tarjoamme tästä kokouksesta heille.

Näitä asioita varten minä olen mukana tässä kokouksessa ja tarjolla myös puheenjohtajaksi silloin, kun tarvitaan määrätietoista työtä, pitkäjänteisyyttä, sitä, ettei vähästä värähdä. Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, Matti. Viimeisen esittäytymispuheenvuoron luovutan Erkki Tuomiojalle. Erkki Tuomioja ei näytä olevan paikalla. Kysyn Erkki Tuomiojaa ehdottaneelta Anneli Karsiolta, onko hän pyytänyt Erkki Tuomiojalta suostumusta ehdottaa Erkkiä puheenjohtajaksi.

Karsio, Anneli (Etelä-Hämeen piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät toverit! Olen täällä kokousedustajana omasta perusyhdistyksestäni, toki myös Etelä-Hämeestä, ja monta toveria on lähettänyt minut tänne matkaan sellaisella evästyksellä, että puolue saisi nimenomaan Erkki Tuomiojasta erinomaisen puheenjohtajan. Tämä evästys lähtee siitä, että hän on erittäin terävä-älyinen ja hyvä kokoamaan demokraattisesti esitettyjä mielipiteitä. Tämä lähtökohta ei ole kyllä ollut sellainen, että henkilökohtaisesti olisin tuntenut tai kysellyt häneltä tätä suostumusta. Oletinkin, että jos hän tätä suostumusta ei anna, niin hän siinä työjärjestyspuheenvuorossa olisi kieltäytynyt.

Puheenjohtaja: Voitaneen todeta siten, että Erkki Tuomioja, joka nyt ei ole paikalla, vastaa tähän huomenna. Olemme kuulleet ehdokkaiden puheenvuorot ja jätämme niiden sisällön edustajien mietittäväksi. Varsinaiseen vaaliinhan siirrymme vasta huomenna. Todettaneen vielä kerran, että puheenjohtajaehdokkaiksi on asetettu Tarja Halonen, Antti Kalliomäki, Paavo Lipponen, Matti Louekoski ja Erkki Tuomioja.

Tämä vahvistettaneen. Vahvistetaan.

Järjestävä valiokunta esittää, että asiakohdan 13 käsittely tässä vaiheessa keskeytetään. Keskeyttäneen. Keskeytetään.

Siirrymme takaisin kohtaan 12. Poliittinen tilanne.

12.

POLIITTINEN TILANNE

Puheenjohtaja: Seuraavan puheenvuoron käyttää Susanna Huovinen, Keski-suomi, valmistautuu Liisa Ruokoselkä, Mikkeli. Susanna Huovinen, ole hyvä.

Huovinen, Susanna (Keski-Suomi): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät puoluekousedustajat! Itse asiassa tämä ensimmäinen aiheeni koskee juuri tätä kokouksalista poistumista, jota nytkin tapahtuu. Olen tainnut käsittää tämän puoluekokouksen roolin aika lailla väärin, jos osa edustajista katsoo tärkeimmäksi tehtäväkseen istuskella suurimman osan ajasta kahvion puolella ja setviä pelkkiä henkilökysymyksiä. Luulisi tovereiden mielipiteiden kiinnostavan hieman enemmän. Mutta minulle kerrottiinkin, että näin on tehty aina ennenkin ja näin tehdään nytkin. Muistuttaisin vain, että joskus voidaan tehdä eri tavalla kuin on tehty vuosikymmeniä. Tätä muutosta odotellessa menen toiseen tärkeään asiaan.

Ei ole helppoa olla nuori tämän päivän Suomessa. Ei ole helppoa katsoa tulevaisuuteen, kun se on täysin epävarmalla pohjalla. Koulutammeko itseämme kortistoon? Asummeko lapsuudenkodissamme periäksemme sen? Eikö työpanoksemme kelpaa tälle yhteiskunnalle? Onko meillä varaa koskaan hankkia lapsia? Kaatuuko suurten ikäluokkien eläkepommi suoraan syliimme? Kuinka monta sukupolvea uhrataan tämän laman pyhälle alttarille? Nämä kaikki ovat meille todellisia uhkia, joita ei karkoteta edes ruusuilla ja idealistisilla tulevaisuudenhaaveilla.

Olen täysin vakuuttunut siitä, että kaikki tässä salissa ja varmaan myös siellä kahvion puolella, yhtyvät mielipiteeseeni siitä, että näille edellä mainituille peiloille tulisi tehdä jotain todella pian. Mutta en ole niinkään vakuuttanut siitä, että te kaikki ymmärrätte pelkomme ja huolestumme. Senpä takia me lähes 30 nuorta puoluekokousedustajaa olemme teille täällä tätä asiaa valaisemassa.

Varmaan teillä monilla on omia lapsia, joiden kautta te pystytte näkemään sen uskottoman turhautumisen, jonka esimerkiksi työttömyys nuorelle aiheuttaa. Väitän kuitenkin, ettei kukaan muu kuin nuori itse voi tajuta sitä, miltä tuntuu päivä toisensa jälkeen nousta sängystä aina yhtä epätoivoisena miettimään, josko tänään löytyisi työpaikka tai josko tänään voitaisi vaikka lotossa. En väitä, etteikö työttömän aikuisen tilanne olisi aivan yhtä inhottava. Mutta luu-

Ien, että jos meille, tulevaisuuden aikuisille, annetaan näin väärä kuva tästä yhteiskunnasta, niin sitten me vasta metsään mennään.

En ymmärrä, miten juuri nuoria voidaan kohdella kuin toisen luokan kansalaisia. Meidän pitäisi itsenäistyä, muuttaa omaan kotiin, perustaa perhe, yleensäkin koota oman elämämme peruselementtejä. Ja kuitenkin kaiken aikaa valtaa pitävät, joilla yleensä on jo nämä peruselementit koossa, kaivavat maata jalkojemme alta, ovat alentamassa palkkojamme ja antavat turhia lupauksia mm. nuorisotyöttömyyden kuntoon hoitamisesta. Tällainen ikä-apartheid ei voi olla mahdollista eikä saa olla mahdollista, ei edes porvarihallituksen kurjistamassa Suomessa.

Hyvät toverit! En pidä tätä puhetta pelkästään haukkuakseni hallituksen harjoittaman nuorisoon kohdistuvan jallituksen vuoksi, vaan myös siksi, että kun kohta taas kaivataan demareita apuun hoitamaan porvarihallituksen töppäilyt kuntoon, niin nämä täällä niin täysin yksimielisesti ymmärretyt nuorten asiat eivät jäisi pelkästään juhlapuheiden sisällöksi. Kiitos.

Puheenjohtaja: Seuraavana Liisa Ruokoselkä, Mikkeli, valmistautuu Tarja Filatov, Etelä-Häme.

Ruokoselkä, Liisa (Mikkelin piiri): Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kokousedustajat! Tuon terveiset Työväen Sivistysliiton piirijärjestöjen neuvottelukunnalta. Keskustelimme huhtikuun lopulla poliittisen koulutuksen tarpeellisuudesta ja tämän hetken tarjonnasta sekä TSL:n viime vuosien tilastoista. Pohdimme, miksi poliittista koulutusta tarvitaan, vai tarvitaanko tänä päivänä vain golfkenttien puttauskursseja tai kotiviiniin tekokursseja.

Yhteiskunnallinen muutos on ollut raju. Olemmeko olleet valmiit ottamaan haasteen vastaan? Miksi sd-koulutus hiipuu? Miksi SDP:n ja TSLm piirit eivät löydä toisiaan, vaan kiertävät maakunnissa hiekkalaatikon eri kulmissa? Kurssi-en ja koulutuksen sisältö on jäsenistön tarpeista kiinni.

Vuonna 1987 Työväen Sivistysliiton piirijärjestöjen neuvottelukunta otti kantaa poliittisen koulutuksen lisäämiseen puolueessa ja yhteistyön tiivistämisestä SDP:n puolueosastojen ja opintojärjestöjen toimikuntien kesken. Kannanotomme toimitettiin puolueen päättäjille. Liekö käsitelty? En muista ainakaan vastausta piirijärjestöjen neuvottelukunnassa käsitellyn. Kannamme edelleen samaa huolta samasta meille tärkeästä asiasta.

Tarkastellessani Työväen Sivistysliiton tilastoista SDP:n viime vuosien opinto-kerhojen ja kurssien määrää ei voi jäädä vähälle huomiolle se, että poliittinen koulutus on väistynyt muiden kurssien tieltä. Vain kunnallisvaalien alla koulutuksen suuntautuessa vaalityöhön löytyy myös tilastoista lukuja, numeroita ja

tuloksia. Teimmekö johtopäätöksen, että vaalien väliaikana ei koulutusta ja kerhoja tarvita, vai missä on vika? Itse olen sitä mieltä, että tämän hetken yhteiskunnallinen muutos vaatii monipuolista koulutusta, keskustelua ja opiskelua. Peräänkuulutan arvokeskustelua niin uusien nopeasti muuttuvien elämäolosuhteiden kuin uusien lakien ja normien selkokielelle muuttamista jäsenistölle maakunnissa.

Uskon kyllä, että kentällä käydään poliittista keskustelua, mutta se ei kirjaudu opintokerhoina TSL:n tilastoihin. Miksi näin? Onhan TSL SDP:n oma koulutus- ja sivistysjärjestö. Yhteistyön ja toiminnan tulisi mielestäni olla saumatonta, yhteisesti suunniteltua ja yhteisesti toteutettua niin puolueen johdossa, piiritasolla kuin yksittäisten opintojärjestöjen ja puolueosastojen kesken.

Kunnallisvaalien alla oli hyvin koulutusta eri puolilla läänini ja maakuntaa. Onko vaalien jälkeen? Toivon, että pienten kuntien ja pienten puolueosastojen ja opintojärjestöjen voimavarat yhdistettäisiin ja poliittinen koulutus opintokerhoissa keskustellen tämän päivän haasteista yhteiskuntaa rakentaen otettaisiin vastaan.

Hyvät kokousedustajat! Nousukausiprojekti, jota SDP on aloittamassa, tulee paikkaamaan tätä poliittisen koulutuksen puutetta. Uskon, että sille on olemassa markkinarako ja että sillä voimme korjata sitä mustaa aukkoa, jonka näen nyt TSL:n tilastoissa.

Työväen Sivistysliiton piirijärjestöjen neuvottelukunta käsitteli uutta nousukausiprojektia ja sen sisältöä. Olemme iloisia, että uusi aineisto on tulossa ja toivomme, että se lähtisi käyntiin yhteistyössä paikallisten puolueosastojen ja Työväen Sivistysliiton opintojärjestöjen kanssa. Olemme valmiit ottamaan haasteen vastaan ja toteuttamaan sitä yhteistyössä maakunnissa.

Jotta voimme saada saalista, tulee meidän heittää verkot veteen. Nyt on oivallinen verkkojen veteenheittoaika, näin keväällä. Valintaa siitä, minkä suuntaista koulutusta tarvitaan, ei voi tehdä, ellei vaihtoehtoja ole valmisteltu.

Edustajavaltuuden vahvistaminen

Puheenjohtaja: Todettaneen, että edustaja Kaj-Erik Holmberg Pirkanmaalta on saapunut kokoukseen. Merkittäneen läsnäolevaksi. Merkitään.

Seuraavana Tarja Filatov, Etelä-Häme, valmistautuu Martti Tieaho, Uusimaa.

Filatov, Tarja (Etelä-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Yleislakkoa ei sitten tullut, mutta nuorten palkkataso alenee niillä onnellisilla, joilla on työtä vielä tässä tilanteessa. Nuoret ansaitsevat nytkin jo noilla vanhoilla systeemeillä noin 70 %